

České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy)

Miroslav Mareš a kol.

Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky – Odbor bezpečnostní politiky

Brno 2011

Obsah:

1. Úvod	3
2. Sociální a politické ukotvení militantních neonacistických struktur v ČR s důrazem na proticizinecké a protiimigrantské prvky	4
3. Vývoj militantní neonacistické scény v ČR	7
4. Projevy v ČR	11
5. Nové ideologické a strategické trendy	17
6. Změna image	22
7. Koncept „Pevnost Evropa“	25
8. Proud neonacistických skinheads: proticizinecké a protiimigrantské prvky	31
9. Trestná činnost a rizika	33
10. Prognóza vývoje neonacistického spektra v rámci krajní pravice	39
11. Možnosti prevence	42
12. Možnosti právního postihu – podpůrné argumenty pro označení „české neonacistické hnutí“ či „hnutí národního odporu“	47
13. Závěr	49
Seznam literatury	50
Obrazová příloha	54

Text neprošel jazykovou kontrolou.

Foto na titulní straně: Petra Vejvodová ©

1. Úvod

Cílem této studie je charakterizovat soudobé české militantní neonacistické hnutí, a to především s ohledem na hrozby a riziko, jaké toto hnutí představuje pro integraci cizinců v ČR. Studie vznikla na základě požadavků MVČR, kterými byla dána i jeho základní struktura (včetně převážné většiny názvů kapitol a zaměření jejich obsahu). Autoři studie usilovali o zprostředkování aktuálních poznatků, získaných z jejich výzkumu této problematiky. Studie přitom vycházejí jak z odborné literatury, publicistických pramenů a z původních zdrojů z neonacistického prostředí, tak i z přímého pozorování neonacistických akcí a rozhovorů s lidmi, kteří neonacistickou scénu znají (neonacisté, policisté, antinacističtí aktivisté).

Určité závěry ve studii jsou výsledkem dedukce a indukce na základě informací získaných z výše uvedených zdrojů a širšího pozorování scény a nelze je proto doložit odkazem na konkrétní zdroj. Ve studii budou uváděny i informace, posouzené autory jako věrohodné, které byly získány ze zájmového prostředí, nicméně s ohledem na specifika zdrojů je není možné standardním způsobem citovat. Obecně lze tedy konstatovat, že studie má bezpečnostně-analytický charakter, ne čistě vědecký charakter a není tedy standardní vědeckou prací (přestože užívá poznámkový aparát a odkazy na literaturu).

České militantní neonacistické hnutí je součástí „obecného“ neonacistického hnutí, jehož jiná část se přímo neprojevuje militantně (např. revizionistické intelektuálské kruhy) a současně je navázáno na zahraniční struktury neonacismu a neonacistických militantů, což ovlivňuje jeho politiku a strategii. V domácím politickém spektru jsou militantní neonacisté propojeni (alespoň co do čerpání inspirace) i s částí nevyprofilované nacionalistické resp. jisté „panrasové“ bělošské rasistické scény, která se přímo nehlásí k nacistickému dědictví, podporuje však jistý společný boj bílé rasy či „bílé Evropy“ proti jiným rasám a imigrantům (zvláště černochům a muslimům), a proto jí bude i této části politického spektra věnována dílčí pozornost. Pro pochopení širších souvislostí působení struktur českého neonacismu v prostředí krajní pravice a krajní levice v ČR lze doporučit knihu (na níž se autoři této studie spolu s Martinem Bastlem podíleli) na toto téma vydanou v roce 2011 (Bastl, Mareš, Smolík, Vejvodová 2011).

2. Sociální a politické ukotvení militantních neonacistických struktur v ČR s důrazem na proticizinecké a protiimigrantské prvky

České militantní neonacistické hnutí lze v základních rysech vymezit jako vzájemně propojené sociální struktury (lokální neformalizované party, organizace skrytě i veřejně působících uskupení, kolektivy kolem mediálních projektů apod.), které alespoň částečně navazují na dědictví historického nacismu (v českém prostředí pak i kolaborace) a vnímají samy sebe jako součást transnacionálních sítí a organizací hlásících se k nacionálně socialistickému světonázoru. Militantnost je chápána jako výrazně aktivistický styl politiky, který je charakteristický bojovnou a násilnou rétorikou sloužící k násilné mobilizaci anebo užívající přímo násilí pro prosazování zájmů.

Militantní neonacistické hnutí je v současné době ze sociálního hlediska reprezentováno především příslušníky mladé generace, přičemž však neexistují přesné sociologické výzkumy struktury či příčin politické socializace do tohoto hnutí. Při určení charakteru těchto struktur však lze v ČR vycházet z velmi hrubých odhadů uskutečněných na základě volných sdělení expertů a analýzy vlastního pozorování a znalostí.

Na tomto základě se lze (dle Mareš 2011) domnívat, že v ČR působí kolem militantních 4000 aktivistů a aktivistek (pokud do nich budou započítáni i volně vázaní členové zpolitizovaných chuligánských gangů, členové virtuálních komunit, mládežnických part apod.). Tvrdé jádro přesvědčených a systematicky aktivních osob může být tvořeno cca 400 lidmi (policejní zdroje uvádějí kolem 600), přičemž hlavní ideové a strategické impulsy udává kolem 10-15 aktivistů (mj. propagátoři nových směrů jako jsou autonomní nacionalisté, zastánci dogmatické neonacistické spolupráce s německými strukturami Národního odporu, zastánci tradičního skinheadského image a vazby na síť Blood & Honour).

Věkovou strukturu lze na stejném základě odhadovat následovně: kolem 25% se jedná o aktivisty ve věku 13-18 let (včetně tzv. „facebookových bojovníků“, kteří jsou militantní především na této sociální síti, ne v pouličních násilných aktivitách), hlavní část - kolem 40% - je tvořena lidmi mezi 19-25 lety. Zhruba 30% aktivistů je ve věku 26-35 let a kolem 5% je jich starších (jedná se zpravidla o lidi, kteří jsou v neonacistické scéně činní již od počátku 90. let). V posledních dvou kategoriích se však nacházejí hlavní ideologové a strategové scény (Mareš 2011).

V militantní neonacistické scéně dochází k permanentní generační obměně, kdy část aktivistů scénu opouští (zpravidla ve věku mezi dvaceti a dvaceti pěti lety, ať již z důvodu změny

přesvědčení či upřednostnění rodinného a pracovního života nediskreditovaného členstvím v neonacistické scéně). Někteří z těchto lidí však stále dílčí vazby na NS scénu udržují a vyhraněné události je mohou mobilizovat (což se projevilo např. při protestech proti zatčení neonacistických aktivistů v roce 2009). Současně s tím, jak někteří lidé zůstávají ve scéně, mírně narůstá i počet lidí nad 30, resp. nad 35 let a lze předpokládat, že v absolutních číslech se počet lidí v těchto kategoriích bude zvyšovat, resp. že někteří neonacisté postupně přejdou díky stárnutí do kategorie čtyřicet let a výše. Probíhá i výše uvedené „doplňování mladšími ročníky“ (mj. z již zmíněné velmi mladé facebookové generace). Je přitom třeba upozornit na skutečnost, že celkově se snižuje počet mladých lidí v populaci (ve srovnání s boomem díky příchodu tzv. Husákových dětí do adolescentního věku v 90. letech) a to má i bude mít vliv i na absolutní počty mladých lidí v neonacistické scéně, nemusí to však ovlivnit procentuální podíl v populaci.

Pokud se týká dalších charakteristik soudobé militantní neonacistické scény, lze počet žen ve scéně lze odhadovat kolem 15-20%. U sociální struktury se lze domnívat, že zhruba 10% procent patří k vyšší střední třídě, 20% ke střední třídě, 40% k nižší třídě a 30% lze zařadit do kategorie „underclass“ (možný pro jejich označení by bylo i marxistický termín lumpenproletariát). Vzdělanostní strukturu lze odhadovat na cca 10% vysokoškolsky vzdělaných a studujících vysoké školy (tento počet bude zřejmě mírně narůstat), asi 30% středoškoláků nepokračujících v dalším vzdělávání, 40% vyučených a 20% bez vyučení (Mareš 2011). Zvláště v oblasti sociální a vzdělanostní struktury je však třeba opětovně zdůraznit charakter pouze velmi hrubého expertního odhadu nepodloženého přesným výzkumem.

Z hlediska příčin mobilizace mladých lidí do neonacistické militantní scény hrají roli různé faktory na individuální, skupinové i společenské úrovni. U individuální úrovně se jedná jak u osobnostní předpoklady (snaha začlenit se do silného kolektivu, pocit předurčenosti apod.), tak i o osobní zkušenosti transformované do předsudků a politických postojů (přepadení romským gangem v dětství, „přebrání“ přítelkyně imigrantem apod.). U skupinových faktorů se jedná zvláště o party s neonacistickou orientací v místě bydliště či ve škole, objevuje se i vliv rodinného prostředí podporujícího neonacistickou orientaci (v souvislosti s již zmíněným přechodem části pravicových extremistů do střední generace). Společenské předpoklady jsou dány celkovým stavem politického systému, rozšíření extremistických názorů ve společnosti apod.

Politické ukotvení neonacistické scény je dáno především strukturami skrytě působících organizací (v současnosti především Národní/Svobodný odpor a Svobodná mládež),

deklarujících se jako součást hnutí a subkulturní scénou (v současnosti především autonomními nacionalisty, kteří však mají i organizační rozměr, přetrvává však i část neonacistických skinheads a hooligans a military fans, etablovala se i nacionálně-socialistická blackmetalová scéna). Někteří neonacisté z prvních dvou výše uvedených kategorií podporují i Dělnickou stranu sociální spravedlnosti a Dělnickou mládež a jsou s nimi v určitých lokálních buňkách i personálně propojeni (Mareš 2011). Jiní neonacisté se snaží infiltrovat etablované demokratické strany a správní orgány (zvláště na komunální úrovni) a působit zde prozatím skrytě ve prospěch jejich ideového směru (doposud však bez výraznějších dopadů). Politická ukotvenost je přitom vlastní především výše zmíněnému tvrdému jádru neonacistů a skutečná ideologická a strategická vyspělost a disciplinovanost jen několika desítkám militantních aktivistů. Část z nich se stýká i s neonacisty z jiných zemí a dochází k přebírání zkušeností (v poslední době jsou v tomto směru činné zvláště německé a italské pravicově-extremistické struktury). Další neonacisté mají pouze nejasné politické sympatie k rasismu a zpravidla i osobní sklony k agresivitě a odůvodňují se jí vulgarizovanou nacistickou rétorikou a základní symbolikou. U některých fotbalových chuligánů, kteří jsou občas též bezpečnostními složkami řazeni do oblasti neonacismu, se mnohdy jedná o ještě volenější ideové vazby (i tito lidé jsou však schopni masového násilného nasazení v akcích organizovaných neonacisty, jak ukázaly např. nepokoje v Janově v roce 2008)(Mareš 2009). Vztah k cizincům (zvláště cizincům ne-bílé barvy pleti) a imigraci může být důležitým prvkem pro vnitřní odůvodnění si příklonu k neonacistické scéně. V ČR je však vztah k cizincům zpravidla upozaděn, protože dominuje vztah k romské otázce a u neonacistů se specificky silně projevují i antisemitské postoje. Odpor k imigraci je však silný a do budoucna lze očekávat jeho nárůst. Zřejmě dojde i k oslabení pro-islámských postojů, které část neonacistické scény hlásá kvůli společně sdílenému antisemitismu. Odpor proti islamizaci přitom dominuje agendě „panrasových“ bělošských rasistů.

Je přitom zajímavé, že neonacisté i další pravicoví extremisté na jedné straně brání imigraci, na straně druhé však v rámci využívají volného pohybu osob a pracovních sil a rovněž řada z nich pracuje ve Spojených státech amerických. Zvláště ve Velké Británii a Irsku a částečně i v USA a možná i v jižní Evropě (případně i v Jihoafrické republice a Austrálii) lze hovořit o vytváření jistých struktur české neonacistické scény vázané na soudobé pracovní migranty z ČR (s nadsázkou by bylo možné hovořit i o „českém neonacistickém exilu“). Lidé ze zahraničí jsou aktivní i v internetové prezentaci neonacistických myšlenek a strategií, o jiných rizicích s nimi spojených bude pojednáno v dalších kapitolách této studie.

3. Vývoj militantní neonacistické scény v ČR

Již od poloviny 80. let a zvláště silně pak od počátku 90. let dvacátého století se začalo formovat skinheadské rasistické hnutí. V první polovině 90. let se velká část skinheadské subkultury přiklonila k nacistickým idejím a postupně se začala nacifikovat, díky kontaktům na neonacistické skupinky v Německu a Rakousku.¹ V České republice vznikla celá řada menších uskupení, hlásících se k odkazu hitlerovského nacistického Německa a rovněž se projevila velká obliba americké rasistické organizace Ku-Klux-Klan, kdy v ČR v 90. letech vzniklo hned několik organizací označujících se za české pobočky této americké organizace. S odstupem času je však patrné, že za nejvýznamnější české neonacistické organizace 90. let 20. století lze považovat pobočky mezinárodních militantních neonacistických organizací Hammerskins Nation a Blood & Honour.

Z pražské části Blood & Honour Division Bohemia se koncem devadesátých let vydělil Národní odpor (NO), který v krátké době získal na scéně dominantní postavení. Dodnes zůstává jednou z nejvýznamnějších neonacistických organizací v jinak heterogenním spektru. Národní odpor navázal na cíle a strategie Blood & Honour Division Bohemia, tedy propagace a prosazování nacionálního socialismu, a i nadále pokračoval v hlavní činnosti Blood & Honour Division Bohemia – organizace koncertů, ale s tím, že větší prostor bude věnován prosazování politických zájmů.

Neonacistická scéna vstupovala do nového tisíciletí jako velmi málo strukturovaná, slabě vyprofilovaná a politicky neaktivní subkultura. Byla to scéna uzavřená sama pro sebe, v podstatě mimo zájem široké veřejnosti. Aktivity neonacistů se omezovaly na pořádání koncertů, na vydávání zinů a distribuci hudby. Přelom tisíciletí s sebou přinesl v neonacistickém hnutí velké změny, především ve strategické oblasti. Iniciátory se staly osoby kolem Národního odporu, které inspiraci hledaly v sousedních zemích, především v Německu.

NO sehrál velmi důležitou roli v letech 2006 a 2007, kdy se mu podařilo stmelit roztříštěné neonacistické hnutí v ČR. V roce 2007 média komentovala především organizaci pochodu 1. května v Brně a pokus o pochod Starým židovským městem v Praze v den výročí tzv. Křišťálové noci. V tomto časovém období začíná éra, kdy NO a celá neonacistická scéna

---

¹ České skinheadské hnutí postupně vykristalizovalo do dvou proudů: skinheads kališníci (hledající kořeny v husitské tradici a obraně českého národa) a NS skinheads (přijímající nacionálně socialistickou ideologii a zapojující se do celosvětového boje za bílou rasu).

nastupuje cestu větší radikalizace a profesionalizace. Tento trend naplno propuká v roce 2008 a 2009, kdy NO spolu s Autonomními nacionalisty (jako novým modernizujícím subjektem na neonacistické scéně, který se inspiruje německým konceptem autonomního nacionalismu a přináší ho do českého prostředí) a Dělnickou stranou (oficiálním zástupcem na politické scéně) obsazují veřejný prostor společnými akcemi (demonstracemi, protestními pochody, spontánními shromážděními). Mezi nejviditelnější patří tradičně setkání k 1. květnu, kterého se pravidelně účastní několik stovek osob včetně zahraničních účastníků (účast zahraničních hostů má stoupající tendenci). (Bastl, Mareš, Smolík, Vejvodová 2011)

Samotné aktivity NO doznaly útlumu, jelikož se členové NO angažovali v Dělnické straně a veškeré veřejné aktivity byly konány pod hlavičkou této strany. Na konci dekády NO upustil od veřejné prezentace sama sebe s výjimkou internetu a začal používat různá jiná označení např. Svobodná mládež, Svobodný odpor, Odpor. NO se téměř vzdal organizace veřejných akcí a stejně tak aktivity na internetu poklesly.

Autonomní nacionalisté (AN) výrazně spolupracovali s Dělnickou stranou do roku 2010. Uznávali ji jako sílu hájící společné zájmy na oficiální politické scéně. AN proti tomu působili ve vzájemném vztahu jako bojovníci ulice. Tento vztah byl ukončen v březnu 2010, kdy AN na internetu zveřejnili „Oficiální distancování Autonomních nacionalistů od Dělnické strany (sociální spravedlnosti)“. Hlavním důvodem byl postoj Dělnické strany k policejním opatřením proti neonacistům (policejní akce Power a Lotta). AN nehodlali akceptovat, že strana neposkytla zadrženým osobám alespoň finanční pomoc, přestože finančními prostředky disponovala (státní příspěvek za výsledek v evropských volbách v roce 2009) (Svobodná mládež 2010). V současné době aktivity AN mají regionální/lokální charakter, řada buněk zanikla, stala se neaktivních (např. Kutnohorsko, Sever, Hlinsko). Většina aktivit AN se zaměřuje na výlep plakátů, šíření samolepek a tvorba graffiti či internetová činnost.

Z AN se v roce 2010 odštěpili Národní aktivisté, kteří více zdůrazňovali české národovecké tradice (Národní aktivisté 2010). V současné době je ale koncept národních aktivistů v útlumu a zdá se, že se jednalo pouze o reakční uskupení bez dlouhodobější vize.

Již zmiňovaná Dělnická strana (DS) se výrazně zapojila do života militantního neonacistického hnutí v ČR. Přesto ji nelze řadit do neonacistického hnutí od počátku její existence (více viz Mareš, Vejvodová 2010). Z počátku se jednalo o radikální nacionalistickou stranu, která se po řadě neúspěchů ve volebních kláních a neúspěšné spolupráci s nacionálně orientovanými politickými stranami v roce 2007 otevřela neonacistické scéně – ať už se jedná o AN, NO, či Resistance Women Unity. Pro toto poslední období života strany je příznačná výrazně zvýšená radikalita, veřejná aktivita a

ochota podpořit násilné projevy. Rétoricky se DS posunula s touto proměnou k etnickým otázkám, romské problematice, přistěhovalectví, xenofobii. Důraz na práva zaměstnanců a sociální tematika (v kontextu zaměstnanecké tematiky) ztratila na akcentu.

Konkrétní spolupráce DS s neonacistickou scénou se projevila např.:

- 24. února 2007 v Berouně – společná demonstrace DS a AN proti radarové základně;
- Svatováclavské demonstrace AN v Kladně – pravidelná účast DS;
- listopad 2007 v Praze – pokus NO zorganizovat pochod Židovským městem podpořen DS;
- únor 2008 – DS spolu s AN a Resistance Women Unity uspořádaly pochod na podporu Srbska;
- součinnost všech subjektů neonacistické scény včetně DS při organizaci spontánních shromáždění po domovních prohlídkách a zatýkání podezřelých 9. června 2009;
- prvomájové demonstrace v Praze a Brně – spolupráce DS, AN, NO, Resistance Women Unity;
- přítomnost aktivistů NO a AN na kandidátních listinách DS;
- 17. listopad 2008 – bitva o Janov – vyvrcholení militantnosti DS v součinnosti s NO, AN.

Při jednotlivých veřejných akcích vždy bylo obtížné odlišit příslušníky jednotlivých struktur od sebe vzhledem k velké personální provázanosti všech uvedených subjektů. Klamným dojmem působí častá změna názvu pořadatelů veřejných akcí. Týká se to především Národního odporu, který postupem času vystřídal několik označení (Svobodný odpor, Odpor, Svobodná mládež). I přes odlišná označení se ale jedná o tytéž osoby.

Celkově ale neonacistické hnutí na konci dekády charakterizuje postupná pasivita v aktivitách, mimo jiné i jako důsledek policejních akcí vůči neonacistické scéně. Svoji roli ale hraje i neschopnost řady členů hnutí a jejich nízké politické zapálení. Opětovné aktivizaci scény v současné době výrazně pomáhá romská problematika v kontextu situace na Šluknovsku a dalších sociálně odloučených lokalit, které dávají neonacistickému hnutí nový impuls k činnosti.

Vedle celostátních propojených struktur (ale fungujících na lokální bázi) existují i volné buňky lokálních militantně orientovaných aktivistů např. Brūx Radical Boys na Mostecku, White Rebels Klan na Hodonínsku.

Ženské neonacistické hnutí reprezentuje organizace Resistance Women Unity (RWU). Cílem RWU je podpořit neonacistické hnutí a zároveň naplnit tradiční roli ženy, tzn. vychovávat děti k národnímu socialismu. Aktivity RWU směřují k podpoře svobodných matek v rámci hnutí,

pořádání aktivit pro děti (Dětské dny) a významně se zapojují do péče o P.O.W. (Prisoners of War)². Aktivita RWU byla omezena v roce 2010 policejní akcí nazvanou Lotta, při které byla zatčena i hlavní vůdčí osobnost této organizace Michaela Dupová.

V neonacistické scéně existuje i několik osob zaměřených na odbornou osvětu (především historicko-revizionistickou) a na quasivědecké bádání. Tito neonacisté někdy jednájí individuálně nebo se scházejí v rámci neformálních struktur a někdy působí v rámci formalizovaných uskupení (dříve např. Národně socialistické vzdělávací centrum – NSEC nebo v současnosti Národně vzdělávací institut - NVI) nebo periodik. Jsou přitom provázáni i se zahraniční revizionistickou i celkovou neonacistickou scénou (např. NSEC působil jako česká sekce NSDAP/AO³) (Mareš, Vejvodová 2011). Internetové stránky NVI nabízejí zájemci seznam „vhodné“ četby, která podporuje xenofobii, rasismus, odpor vůči multikulturalismu atd. V rámci osvětové činnosti proběhl v roce 2009 pokus o uspořádání přednášky Davida Dukea. Přednáška se neuskutečnila, protože David Duke byl z ČR vypovězen. Není ovšem vyloučeno, že k osvětové činnosti v tomto formátu se neonacistická scéna opět nevrátí.

Osvětovou a vzdělávací (popř. informační) činnost zastávají i jednotlivé blogy, které si píší aktivisté neonacistické scény a podněcují tak diskuzi na daná témata. Nejaktivnějším serverem v osvětové činnosti je v současné době subjekt označený jako White Media. Sami sebe prezentují jako obhájce rasismu a xenofobie jako přírodních mechanismů a pudů sebezáchovy. Podle White Media imigrace ničí a vytlačuje domácí, multikulturalismus nefunguje a nemá žádné historické, nebo logické důvody. White Media zveřejňují texty a videa s xenofobní a rasistickou tematikou. Vydávají quasivědecké články obhajující rasismus jako například text nazvaný „Genetická porucha dělá z lidí ne-rasisty“. Podle tohoto článku by „lidé, kteří necítí žádný rasismus ani xenofobii, měli vyhledat lékařskou pomoc. Mohou totiž trpět genetickou mutací - Williamsovým syndromem - která v mozku odbourává přirozené obavy z odlišných cizinců“ (White Media 2010). Rasismus, xenofobii a islamofobii obsahuje většina zde uveřejněných textů a videí. Tento server rovněž jako jediný v ČR podpořil v roce 2011 čin norského střelce Breivika, který Oslu zaútočil na vládní budovu a zastřelil několik desítek lidí na ostrově poblíž Osla.

4. Projevy v ČR

---

² Jako P.O.W, neboli váleční zajatci, jsou označovány osoby napojené na neonacistické hnutí, které byly uvězněny za činnost související s hnutím (typicky za propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka či za podněcování k nenávisti, hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny). Za válečné zajatce se považují z toho důvodu, že boj, který vedou, je „skutečným“ politickým bojem, určitou formou války proti systému. Tito lidé jsou považováni za nespravedlivě stíhané hrdiny.

³ Nacionálně socialistická německá dělnická strana/Zahraniční a výstavbová organizace

Pod označením „projevy v ČR“ budou chápány především jednotlivé formy strategického a taktického působení soudobého militantního neonacismu. V militantní neonacistické scéně se přitom odehrávají již delší dobu poměrně zásadní – částečně i generačně podmíněné – diskuse o strategických postupech. Část aktivistů preferuje podporu Dělnické strany sociální spravedlnosti (byť často doprovázenou kritikou jejího vedení), zatímco jiná část vyznává spíše mimostranický masový aktivismus zaměřený na mobilizaci širších vrstev mládeže s perspektivou budoucího – blíže nespecifikovaného revolučního vystoupení. V části scény jsou udržovány myšlenky na okamžité násilné působení s tendencemi k terorismu (Mareš 2011).

Vůči imigraci osob ne-bílé barvy pleti se neonacisté staví odmítavě a tento odpor spojují s širšími ideovými východisky, především rasismem a s ním spojeným odporem vůči multikulturalismu. Za multikulturalismus je vina připisována Židům, což dané téma spojuje s antisemitismem (např. v textu od autora, podepsaného jako Jan Rys, se na serveru Národního odporu uvádí „Výsledky multi-kulti lze vidět dnes víceméně po celé západní Evropě. Nekoordinovaný chaos ve změti pestrobarevných těl, jakákoliv identita je tatam. Ulice připomínají africká tržiště. Ovšem samotní bubu-evropané se své identity nevzdávají a pilně udržují tradice. Hořká ironie, kterou si Židé v lóžích s bratry zednáři jen těžko připouští. Zvláště, chovají-li se k nim jejich nové adoptivní děti namísto s úctou trochu fraškovitě“ (Rys 2007).

Téma imigrace se propojuje i s romskou otázkou, a to v souvislosti s migračními pohyby Romů z jiných států na území ČR. Jedná se především o odpor vůči Romům ze Slovenska a z Rumunska. Na imigraci slovenských Romů je upozorňováno během protiromských nepokojů v ČR (na tomto základě pak dochází i ke spolupráci české ultrapravice se slovenskou ultrapravicí při společném působení proti Romům). Rumunští Romové byli v neonacistické scéně tematizováni (včetně protiakcí) např. v souvislosti s pobytem romské skupiny v roce 2009, která na českém území zůstala a tábořila mimo vyhrazená místa v souvislosti s utonutím jejich tzv. „prince“ (Mareš 2009).

Téma odporu k migraci je spojeno i s odporem vůči Evropské unii, která je neonacisty chápána jako nepřítel tradičních národů a reprezentant levicových a multikulturních hodnot a „židozедnářského“ vlivu. Společná imigrační politika je proto nahlížena negativně. Téma imigrace je spojováno i s problematikou odporu vůči ekonomické globalizaci, která se sebou významné migrační pohyby přináší. Obecně lze pak konstatovat, že neonacistický odpor vůči ne-bělošské imigraci slze vyzorovat v řadě konkrétních forem a projev jejich působení.

Zprvč se jedná o psanou propagandu, ke které v současnosti slouží především internet. Za hlavní informační kanály neonacistického spektra v ČR lze považovat především stránky Národního/Svobodného odporu (odpor.org), stránky revolta.info, které vyjadřují názory blízké dominantnímu spektru autonomních nacionalistů a stránky Blood and Honour Division Bohemia/Combat 18, které slouží k hlášení názorů tradičního skinheadského neonacismu navazujícího na scénu z devadesátých let. Vedle toho existuje i množství individuálních blogů a menších projektů. Neonacistické stránky přebírají texty i ze stránek Dělnické strany sociální spravedlnosti a Dělnické mládeže. Jak již bylo uvedeno, neonacisté čerpají inspiraci i ze stránek, které se sice k neonacismu přímo nehlásí, v řadě aspektů s ním však souznějí, mj. již zmíněných stránek White Media.

Relativně novým prostředím, ve kterém se neonacisté propagačně prosazují, je oblast graffiti, což souvisí s ideologickými změnami směrem k autonomnímu nacionalismu, casa pound apod. (budou popsány v další kapitole). Tradicionalistická část neonacistů naopak graffiti odmítá. Někteří neonacisté užívající graffiti se snaží profilovat v rámci tzv. Widerstand Streetart (Pouliční umělecký odpor), přičemž i v ČR užívají německou zkratku WSA (písmeno „S“ uprostřed zpravidla píše ve tvaru „Sig-Rune“).

WSA (resp. crew – tj. volně přeloženo jako parta - v Brně) již uspořádala i soutěže o nejlepší graffiti, kterých se zúčastnilo několik týmů z celé ČR. WSA lze tedy chápat jako jistou formu kampaně s vytvořenými organizačními buňkami, které jsou propojeny s dalšími strukturami neonacistického hnutí. Snahou WSA je nejen prezentovat tradiční nacistické a neonacistické motivy, ale pružně a provokativně reagovat i na společenské dění. (Widerstand Streetart 2011).

Stále důležitým prvkem neonacistické propagandy zůstává i hudba, i když její význam již nedosahuje vlivu z devadesátých let a první poloviny první dekády dvacátého prvního století. Je to i tím, že se (v důsledku represivních opatření) již neuskutečňují velké koncerty WPM. Současné skupiny působící v ČR se spíše prezentují nahrávkami na internetu (včetně serveru youtube). Je však třeba upozornit i na fakt, že staršími i mladými neonacisty jsou poslouchány i starší hudební skupiny z devadesátých let, které již několik let nepůsobí (často však podávaly lepší hudební výkon a měly lépe propagandisticky propracované písně než ty skupiny, které působí i v současnosti (Florian Geyer, Fema apod.)(Mareš, Smolík 2011).

V textech starších hudebních skupin tak mohou i dorůstající neonacistické generace poslouchat texty namířené velmi ostře proti cizincům (přičemž v nich lze vysledovat i dobovou inspiraci západoevropskou, zvláště německou scénou). Je to patrné např. v následujícím textu skupiny Útok:

Ubytovny azylantů hoří.

Není čas se rozmýšlet.

Ted' musíme rychle jednat.

Setnout pěsti a jít vpřed.

Útok, teď nastal pravý čas...(Útok 1997).

V propagandě, kterou neonacisté přebírají, je přitom snaha přiřknout terorismus a extremismus těm, kteří se zastávají imigrantů, což je patrné např. z následujícího textu z White Media: „Princip je takový: Rozpínaví muslimové, nebo jiné parazitické menšiny, útočí na bílou většinovou společnost a expandují. Když se někteří bílí lidé odváží a veřejně projeví nesouhlas, pak tyto agresivní menšiny a jejich levičácký ochránci spustí povyk, že bílí jsou rasisté, extrémisté, jako Hitler. Načež se bílí lidé zaleknou, omlouvají se, že nejsou rasisté, ucítí pocity viny a ustupují do defenzivy. A tím jsou bílí Evropané odzbrojeni a parazité a imigranti se mohou dál rozpínat. Zjednodušeně, tak to celé funguje....Antirasismus, boj proti xenofobii, za diverzitu, politickou korektnost atd.. to vše je třeba vnímat jako součást multikulturního neo-marxistického terorismu, protože tak to skutečně je. Humanismem zamaskované zlo“ (White Media 2010).

Psaná a verbální propaganda vytvářejí předpoklady i pro mobilizaci neonacistické scény pro další formy jednání. Jednou z nich jsou veřejná shromáždění a pochody, které jsou v současnosti organizovány hlavně buď pod hlavičkou DSSS, nebo jsou oznámeny na osoby, které jsou napojeny na Národní/Svobodný odpor anebo Svobodnou mládež. Tyto demonstrace jsou v poslední době zaměřeny hlavně proti Romům (de facto, pravý cíl může být maskován jako demonstrace proti kriminalitě, černému rasismu apod.), v odůvodněních se však může objevit i proticizinecká a antisemitská rétorika.

Demonstrace proti imigraci přitom nabyly i transnacionální rozměr díky spolupráci Národního odporu s ČR s německým a rakouským Národním odporem, resp. díky spolupráci Dělnické mládeže a DSSS s Národně demokratickou stranou Německa. Projevilo se to na 1. května 2011, kdy byly demonstrace proti imigraci (ve vazbě na odbourávání bariér pracovního trhu) se stejnými názvy i stejnými symboly uspořádány v SRN i v ČR, přičemž demonstrace v Brně se zúčastnili i účastníci z Německa a z Rakouska.

Na této demonstraci byl nesen jejími účastníky v čele i transparent obsahující nápis „Evropo povstaň!“ a symbol znázorňující spartánského bojovníka. Několik lidí, kteří tento transparent nesli, bylo zadrženo a odsouzeno provoinstančním soudem (do doby psaní této studie nebyl vynesena rozsudek odvolacího soudu). Důvodem byla především údajná podobnost hesla Evropo povstaň! s nacistickým heslem z dvacátých a třicátých let „Deutschland erwache.“

Slovo „erwache“ však v překladu znamená „probud' se“. Bezprostřední vazba na uvedené nacistické heslo je proto sporná.

Na druhou stranu je třeba zdůraznit, že heslo Evropo povstaň bylo užíváno již dříve v českém neonacistickém prostředí, konkrétně na zadní straně obálky magazínu v roce 2001 (Akce 2001). Magazín Akce se hlásil k tehdejší organizaci Národně sociální blok, což byla právně registrovaná Vlastenecká republikánská strana propojená se členy rozpuštěného občanského sdružení Národní aliance a členy Národního odporu. V tomto čísle časopisu byl např. i rozhovor s tehdy ještě žijícím ideologem českého neonacismu Romanem Skružným a byla zde i upoutávka na německý neonacistický časopis propagující koncept Národně osvobozeneckých zón (tedy území, kde by neonacisté de facto vykonávali moc a vynucovali si pořádek)(Akce 2001).

Motiv spartánského bojovníka je v pravicově extremistické scéně populární především díky německému pravicově extremistickému uskupení Thule Seminar, a to přesně ve tvaru, v jakém byl použit i na plakátu v Brně (s jiným obrazem na štítu). Motiv byl tímto uskupením využíván v minulosti (Sünner 2009: 107) i v současnosti (Thule Seminars 2011). Organizace Thule Seminar byla založena v roce 1980 v německém Kasselu zde usídleným francouzským pravicovým extremistou Pierrem Krebssem a začala požadovat kulturně-revoluční transformaci Evropy, návrat k indogermánským kořenům a „bezohledný boj proti egalitarismu v jeho hlavních formách liberalismu a bolševismu (Backes, Moreau 1994: 232). Německým Úřadem na ochranu ústavy je označována jako pravicově extremistická organizace v rámci intelektuálních aktivit scény. Krebs začal vystupovat ve druhé polovině první dekády 21. století i na akcích v předpolí autonomních nacionalistů, mj. v roce 2008 na demonstraci v rámci tzv. „Antiválečného dne“ (Antikriegstag)(Bundesamt für Verfassungsschutz 2009: 119), kterého se zúčastnili i čeští neonacisté.

Motiv spartánských bojovníků je dále v neonacistické scéně vázán i na specifické pozitivní přijetí filmu režiséra Zacka Snydera z roku 2007 s názvem „300“ (myšleno př. naším letopočtem), pojednávajícím o bitvě u Thermopyl, ze strany neonacistů. Jedním z důvodů bylo využití podobných filmařských technik a přístupů, jaké ve svých filmech využívala režisérka Leni Riefenstahlová (ta ve třicátých letech točila oslavné filmy na nacistické hnutí). Důležitější však bylo pojetí obsahu filmu, kdy vojáci Sparty byli neonacisty chápáni jako hrdinní ochránci Evropy před barbary (za něž byli považováni Peršané a ti jsou současně z nenacistického pohledu podobenstvím dnešních mimoevropských imigrantů). Neonacisté se se Spartany ztotožnili a roli v tom hrála i image Sparty coby vojenské diktatury a oponenta

aténské demokracie. Film i spartánský bojovníci byli propagováni např. v časopise *Deutsche Stimme*, blízkém Národně socialistické straně Německa (Richter 2007: 15).

I historický nacismus využíval motivů odkazu na Spartu a bitvu u Thermopyl, konkrétně na vůdce spartánských bojovníků Leonidase. V roce 1945 existovala v rámci německé Luftwaffe 5 Staffel (letka) 2. Gruppe (skupiny) Kamfgeschwaderu (bojová eskadra) 200. O ní uvádí expert Richard O'Neil, že „měla za úkol zkoušet a eventuálně operačně používat takzvané experimentální zbraně. O charakteru takovýchto zbraní vypovídá přezdívka útvaru „Leonidas Staffel“, vycházející ze jména spartského krále, jenž se třemi sty muži královské gardy bránil za cenu vlastní smrti Thermopyly před hordami Peršanů“ (O'Neil 1995: 190). Jednotka mj. měla využívat pilotované verze střel Fiesler Fi 103 A-1/B-1 Reichenberg a zkoušela letadla Messerschmitt Me 328 a Focke-Wulf Fw 190 pro bombardování, při němž měl pilot navést letoun na cíl a krátce před zásahem vyskočit padákem (O'Neil 1995: 190).

Další demonstrace jsou neonacisty uskutečňovány pravidelně na památku mrtvých soukmenovců (např. M. Reha) anebo ve vazbě na stíhání a věznění neonacistických aktivistů, ať se již jednalo o krátkodobě připravované demonstrace (což není totéž, co spontánní demonstrace) anebo o dlouhodobě nahlášené akce. V komunikačních kanálech neonacistické scény jsou stíhaní a věznění aktivisté označováni jako prisoners of war (váleční zajatci), což vyjadřuje a podporuje jejich „bojovnické sebepojetí“.

Bojovně pojatá propaganda je ze strany neonacistů nejen hlášána, ale i vykonávána. Některým formám bude věnována pozornost v kapitole o trestné činnosti a rizicích. Již na tomto místě je ovšem možné upozornit na taktiku, kterou se neonacisté snažili využívat masových etnických nepokojů na Šluknovsku v roce 2011. Záměrně vyhrocovali násilí proti policii, ke kterému podněcovali i „běžné“ občany, případně se za nenásilně protestující občany schovávali tak, aby i tyto občany zasáhla policejní represivní opatření. Cílem bylo jak popudit občany proti policii, tak i propagandisticky využít obrázků „obyčejných lidí“, kteří trpí policejní represí (časté pak bylo propagandistické připodobňování situace k tomu, co se v Československu odehrávalo v období komunismu).

Ze strany částí neonacistů jsou stále propagovány i přístupy zaměřené na využití vigilantismu a paramilitárních jednotek (na pomezí nacionalismu a neonacismu se projevoval v roce 2011 i projekt tzv. České dobrovolnické gardy – ČDG), který však nepřekročil fázi internetové a facebookové prezentace několika jednotlivců. Část neonacistů je začleněna v soukromých bezpečnostních agenturách, přičemž existuje podezření, že v některých z nich i jejich vedení sympatizuje s jejich myšlenkami či si je alespoň vědomo toho, jaké lidi zaměstnává. Tento aspekt částečně souvisí i s již zmíněnou pracovní emigrací, protože není vyloučeno, že čeští

pravicoví extrémisté pracují i v zahraničních agenturách vlastněných tamními pravicovými extrémisty (např. ve Španělsku).

Neonacisté na základě tradic dobrých vztahů mezi některými arabskými nacionalisty a nacisty, případně některými islamisty a nacisty, podporovali či podporují některé arabské nacionalisty nebo baasistické režimy či organizace. Již delší dobu část českých neonacistů podporuje íránského prezidenta Ahmadžíneháda (mj. kvůli jeho revizionismu holocaustu), na stránkách revolta.info byla v roce 2011 obsažena podpora libyjskému vůdci Muamarovi Kaddáfímu po jeho smrti. Je přitom možné zmínit i skutečnost, že podle interních zdrojů z muslimské komunity v ČR působí v jejím rámci sympatizanti nacismu (Lhoťan 2011: 112).

5. Nové ideologické a strategické trendy

Neonacismus jako ideologie vycházející z historického nacismu představuje směs panárijského rasismu, antisemitismu a militantního nacionálního socialismu nahrazujícího demokracii (srov. Charvát 2007). Jako cílová státoprávní vize je často hlásána „Evropa národů“ (nebo také: evropská říše, pevnost Evropa – vizte dále), která odkazuje k čistě evropským (bílým) národům a je reakcí na přítomnost imigrantů z mimoevropských zemí, jejichž kultura a náboženství se liší od evropských kořenů a jsou vnímány jako neslučitelné s evropskou civilizací. Novodobý rasismus části neonacistického hnutí se posunul směrem od biologického rasismu o nadřazenosti a podřazenosti ras, ke kulturnímu rasismu, jenž alespoň rétoricky opouští systém nadřazenosti a podřazenosti a zdůrazňuje *neslučitelnost* kultur a náboženských zvyklostí. Uvnitř hnutí ale stále platí koncept nadřazenosti árijské rasy a ve veřejných projevech jsou cizinci vnímáni i nadále jako parazité s primitivními návyky. V souvislosti s pojetím ras absolutně odmítají koncept multikulturalismu. Multikulturní přístup společnosti zapříčinil míšení ras, posilňuje migraci a způsobuje, že se původní evropské národy stávají ve svých státech utiskované menšiny. (Bastl, Mareš, Smolík, Vejvodová 2011)

Právě nacionálně socialistická bílá Evropa je v současné době zájmem a cílem, který v neonacistickém hnutí rezonuje a nachází ohlas. I když je často nejasné, jaké státní hranice a jaké státní celky budou v novém uspořádání existovat. Tento cíl je jedním z hlavních zájmů současné české neonacistické scény, která ještě před zhruba deseti lety řešila historická témata a fungovala bez většího politického zájmu uvnitř scény, a tak byla izolována v české kotlině. Poustoupením k tomuto cíli se zařadila do evropského neonacistického hnutí, se kterým sdílí společný cíl a nachází tak ideové partnery. Adaptace panárijského konceptu umožnila českým neonacistům věnovat se současné situaci, současným otázkám a překlenout historické zkušenosti, což umožňuje např. výraznou orientaci českých neonacistů na německou scénu. Na české scéně tedy v současné době převládá „white power“ neonacismus nadřazující bílou rasu nebo zdůrazňující její specifickou.

Prostředkem k dosažení bílé Evropy je zpravidla válka, která je podle zahraničních vzorů nazývána i českými neonacisty jako Svatá rasová válka či anglickou zkratkou RAHOWA (Racial Holy War), případně i běžnými pojmy jako rasová válka či občanská válka. V českých koncepcích této války hraje kromě antisemitských a protipřistěhovaleckých prvků značnou roli i boj proti Romům. Průběh války i její strategie jsou však nevyjasněné. Válka je chápána jako celosvětová, přičemž se počítá i se snížením počtu světové populace.

Zcela novým konceptem, jehož možnosti a limity pro uplatnění jsou v současné době českým neonacistickým hnutím diskutovány, je *Casapound*. Casapound představuje nový italský neofašistický koncept, který navazuje na snahu neonacistického a neofašistického hnutí o vstup do veřejného prostoru a získání široké podpory u veřejnosti, s čímž je spojena určitá míra modernizace, umírněnosti směrem k veřejnosti (uvnitř hnutí naopak radikalita vzrůstá) a především profesionalizace. Profesionalizace je klíčovou charakteristikou neonacistického hnutí nového tisíciletí. V případě Casapound se dokonce jedná o manažerské vedení a vytvoření manažerů pro jednotlivé aktivity.

Casapound je italskou organizací, která se prezentuje jako kulturní a politická asociace zabývající se především sociálními a politickými problémy současné Itálie a bojují za životní prostor italského národa. Ideologicky se hlásí k neofašismu. Sami sebe označují za „fašisty třetího tisíciletí“ či „třetí pozici“ (ani levice, ani pravice). Uvnitř organizace je běžným tématem Mussolini a fašismus; členové organizace prosazují revizionistické pohledy na historii. Navenek, vůči veřejnosti, je od ideologické zátěže fašismu oproštěna. Jako jednu z hlavních myšlenek prosazují „Vlast-národ-stát“, což jednoznačně souvisí s fašistickou ideologií. Casapound je založena na angažovanosti ve veřejném prostoru - v problematice sociální a celospolečenské – s cílem působit jako legitimní síla, která bojuje za práva sociálně slabších, proti imigraci apod. Masová imigrace je vnímána jako „nůž, který řeže na obě strany, který zraňuje a ponižuje jak hosta, tak hostitele“ (Anonym 2011). Casapound reflektuje reálné sociální problémy italské společnosti. Zároveň se zaměřuje na mládež, především svými aktivitami v kulturní oblasti, působností v univerzitních kruzích a moderním designem.

Počátky jejího vzniku se datují již do druhé poloviny 90. let 20. století, kolem hudební skupiny Zetazeroalfa. Na jejím základě se začalo rodit hnutí mladých neofašistů, kteří se rozhodli k větší angažovanosti. Hnutí získalo prostory pro svoji činnost v roce 2003, kdy v Římě začalo okupovat státní budovu. Tato obsazená budova je pojmenována Casa Pound – podle italského básníka Erzy Pounda, jež podporoval Mussoliniho fašistický režim, a stala se centrálou hnutí. Postupem času hnutí obsadilo další římské budovy Casa d'Italia Parioli, Casa d'Italia Boccea a Casa d'Italia Torino, které ale byly posléze vyklizeny policií. Hnutí následně v Římě obsadilo např. i bývalou stanici metra, kde se v současnosti pořádají koncerty a další kulturní akce, a další budovy, které buď slouží k bydlení, nebo jako kulturní a sociální centra. Postupem času se sídla Casapound rozrostla po celé Itálii a squatting byl inkorporován jako legitimní součást hnutí a strategie (původně se jedná o rys anarchistické levice). Hnutí v současné době čítá asi 1000 aktivistů (některé zdroje uvádí až 2000, viz

Délský potápěč 2009) a desítky tisíc sympatizantů. Hnutí disponuje současné době asi 50 kanceláři po celé Itálii.

Zájem hnutí o politiku byl stvrzen vstupem Casapound do neofašistické strany Fiamma Tricolore. Po volebním neúspěchu a vnitřních neshodách Casapound stranu opustilo. Na lokální úrovni hnutí vytváří vazby na krajně pravicové politické strany i nadále, a to skrze kandidatury do místních zastupitelstev. Platí ale, že si hnutí snaží udržet tvář hnutí ulice.

Hlavními mobilizačními tématy jsou tedy témata sociální. Casapound prosazuje například právo na bydlení skrze bezúročné hypotéky (tzv. sociální hypotéky) pro chudé rodiny ve státem vlastněných domech. Nárok na půjčku by byl samozřejmě omezen pouze na původní italské obyvatelstvo. Nevztahovalo by se na rodiny imigrantů. Celorepubliková kampaň zacílená na sociálně slabší (neimigrantské) obyvatelstvo doplněná o přímé akce (okupování státních budov) měla za následek částečnou akceptaci jejich návrhu v rámci oficiální politické diskuze.

Casapound také podporuje dělnická hnutí. Příkladem je podpora zaměstnanců společnosti Fiat v Turíně v roce 2010. Casapound obsadilo prodejnu Fiat, aby tak protestovalo proti propouštění zaměstnanců a plánům automobilky přesunout výrobu do zahraničí. Stranou nezůstává ani humanitární pomoc, např. pomoc s úklidem v zaplavených oblastech Toskánska.

K aktivitám Casapound patří rovněž kulturní programy. Řada budov Casapound slouží jako kulturní centra a komunitní centra pro mládež. Hnutí organizuje koncerty, výstavy, konference či autorská čtení. Mezi jejich aktivity patří i tzv. *teatro non conforme* (nekonformní divadlo).

Hnutí věnuje velkou pozornost své vlastní prezentaci. Jako jeden z nejdůležitějších nástrojů jim slouží nová média. Casapound provozuje vlastní internetovou televizi, internetové rádio a vydává dva tištěné časopisy. Rétorika postrádá těžkopádné ideologické zatížení a naopak mluví „prostým“ jazykem, používají chytlavá hesla. Casapound rovněž provozuje na patnáct vlastních knihkupectví.

Aktivní jsou i v oblasti sportu, kdy pořádají různé sportovní turnaje a akce, organizované jejich vlastními sportovními asociacemi. Vedou oddíl horské turistiky „La Muvra“, školu rugby a tým vodního pola v Římě, hokejový tým v Bolzanu, fotbalovou školu v Lecce. Organizují i dobrovolnické sdružení na pomoc handicapovaným. Hnutí vlastní i několik barů, kde se aktivisté mohou scházet a trávit večery. (Délský potápěč 2009)

Casapound se podařilo rozrůst i mezi středoškolské a vysokoškolské studenty, pro které vytvořilo studentskou organizaci *Blocco Studentesco*. Organizace má mimo jiné své zástupce

v samosprávných univerzitních orgánech v Římě a pořádá studentské demonstrace např. proti úsporám ve školství.

Casapound představuje další vývojové stádium neonacistické a neofašistické scény, které souvisí s celosvětovým trendem - vstoupit do všech oblastí života člověka a zcela ho vtáhnout do scény. Po ideové stránce tyto organizace a hnutí odhazují ideové břemeno a soustředí se na sociální problémy prostého obyvatelstva. Zároveň vytvářejí aktivity ve všech oblastech života. Svým členům nabízejí kromě politické aktivity a prosazování politických zájmů i aktivity volnočasové. Nabízené volnočasové aktivity navíc již nemají charakter pouhého vysedávání u piva a návštěva koncertu, a i to se odehrává ve vlastních podnicích – v podnicích vlastněných členy hnutí. Na příkladu Casapound je patrné, že zasahují i do oblasti kultury, vzdělávání, charity či nabízejí zaměstnání přímo v hnutí. Členové mají možnost poslouchat vlastní rádio, televizi; číst danou literaturu. Mládež má možnost po školní výuce navštěvovat komunitní centra, sportovní kroužky a rovněž během pobytu ve škole se nabízí možnost náležitosti ke studentskému spolku. Hnutí svým členům nabízí v podstatě téměř vše, což má za následek že jedinec již nemá potřebu hnutí opouštět a stýkat se s lidmi mimo hnutí. Tento jev je patrný např. i v Německu, kde se jednodenní hudební festivaly rozšířily na víkendový formát, v rámci nichž jsou nabízeny různé doplňkové aktivity, včetně těch, které mají zaujmout děti a ženy.

Casapound, přestože v novém a lépe vypadajícím balení, stále nabízí stejnou ideologii vypjatého nacionalismu a nesnášenlivosti. Tento přijatelný formát vůči veřejnosti představuje velké riziko.

Část české neonacistické scény vnímá Casapound relativně pozitivně, právě proto, že se hnutí podařilo proniknout do běžného života veřejnosti. Především autonomní nacionalisté vnímají koncept pozitivně. Sami se snaží o přijatelnější formát pro veřejnost, viz sbírky pro psí útulky, čištění lesů od odpadků, pomoc při záplavách apod. Kladenští neonacisté se ke konceptu Casapound hlásí skrze využívání italského hesla „Non conforme“, kterým se označuje právě Casapound. Italské hnutí je intenzivně prezentováno na internetových stránkách revolta.info, na Národní myšlence či na stránkách mostecké militantní neonacistické organizace Radical Boys Brůx.

Neonacisté, odporující konceptu Casapound argumentují především tím, že v českých podmínkách není možné nastartovat činnost, kterou provádí italské hnutí, především z důvodu represivnějšího prostředí. Nemožné se jim jeví především organizování kulturních a vzdělávacích akcí. Zároveň poukazují na to, že italská mládež má k politickému aktivismu

mnohem blíže než česká. Pro české odpůrce Casapound je stále přijatelnější německý model, právě z důvodu systémové podobnosti a podobnosti struktury politických příležitostí.

V případě německého modelu, i zde můžeme pozorovat další změny ve vývoji neonacistického hnutí. Posledním jevem, který se z německé scény přenesl do českého prostředí, byl autonomní nacionalismus, který souvisí stejně jako Casapound s trendem profesionalizace a především v tomto případě s trendem modernizace a snahou oslovit současnou mládež skrze jiný (méně kontroverzní) styl oblékání a skrze inkorporaci moderních stylů hudby i života jako takového - hip hop, rap, skate styl (podrobněji viz Vejvodová 2008). Na německé a stejně tak i české scéně tento posun znamenal otevření se mladším generacím a celkové omlazení neonacistické scény, což sebou přineslo i negativum v podobě otupení ideologické náplně celého hnutí a celkové rozvolnění. Řada mladých přívrženců si neonacistické hnutí vybrala nikoli z ideologických důvodů, ale spíše kvůli nekonformnosti a adrenalinu.

Část německé neonacistické scény, především autonomní nacionalisté, na tento stav reagují snahou navrátit se k původním ideologickým kořenům. Část tamní scény v rámci své rétoriky zdůrazňuje nacistické kořeny jejich ideové náplně a nebojí se označit sama sebe za neonacisty. Kromě oživení ideologie dochází k posílení centralizace autonomních nacionalistů (což odporuje původnímu konceptu) a k celkovému utužení hnutí. Neonacisté si od tohoto kroku slibují odchod nejmladších členů, kteří se věkově pohybují v rozmezí 11-13 let, a posílení identity hnutí včetně radikalizace. K posunu dochází čistě na ideologické úrovni. Black block stylu, NS street artu a různých NS hudebních stylů se vzdávat nehodlají. (Interview s Alexanderem Häuslerem, 25.3. 2011) Vzhledem ke kopírování německého modelu českými neonacisty, je na místě výše popsané sledovat i v ČR. V současné době je situace taková, že na české scéně k ničemu podobnému nedochází.

Zajímavým jevem, který se intenzivně objevuje především v roce 2011, je důraz na strasserovský typ nacionálního socialismu. Silně je artikulována revoluce, antikapitalistický postoj, sociální přístup a solidarita. Toto potvrdilo vystoupení zástupce rakouské neonacistické politické strany National Volkspartei Güntera Rehaka na prvomájovém shromáždění DSSS v roce 2011 v Brně, který ve svém projevu začal odkazem ke Karlu Marxovi a jeho postoji ke kapitalismu, který tento řečník sdílí, a pokračoval třídní solidaritou, která je nutná, ale samozřejmě pouze v rámci národa. Proti-imigrační naladění tedy zůstává, i přestože je přejata levicová rétorika a víra v levicové principy. Ty nabývají v neonacistické scéně šovinistického charakteru.

6. Změna image

V oblasti image a stylu pokračuje trend nastoupený s rozšířením autonomního nacionalismu v ČR. Autonomní nacionalismus byl v českém prostředí přijat jako nástroj, jehož úkolem bylo mimo jiné zmodernizovat a zatraktivnit neonacistické hnutí. Autonomní nacionalismus umožnil jednotlivcům odpoutat se od zprofanované skinheadské image, protože přijal vizuál autonomní levice – tedy kompletně černé oblečení bez jakýchkoliv nášivek a obrázků, tzv. Black block styl. Zároveň odstartoval revoluci na NS hudební scéně a podpořil vznik nových NS hudebních stylů, které nemusí být nutně spojené s metalovou a punkovou hudbou, do té doby v podstatě jediné hudební žánry přítomné na neonacistické scéně. V současné době na neonacistické scéně existují hudební styly jako NS hip hop či NS reggae. Autonomní nacionalismus je založen na myšlence, že je naprosto jedno, jak se člověk obléká, jak má ne/ostříhané vlasy a jakou hudbu poslouchá. Důležitý je politický názor, který musí být jednotný a musí rezonovat. Toto navazuje na snahu neonacistů vstoupit do veřejného prostoru a v něm prosazovat vlastní politické názory. Poslední dekáda českého neonacismu je charakteristická právě posunem politických zájmů neonacistického hnutí na první pozici v žebříčku priorit. Neonacisté si uvědomili, že pokud chtějí prosadit své zájmy, je potřeba vystoupit z ústraní (hospod, soukromých večírků apod.) na světlo a oslovit veřejnost, získat další členy, tzn. do jisté míry se stát více přijatelným hnutím pro veřejnost, jak po vizuální stránce, tak po rétorické.

Zástupci Dělnické strany, jako oficiální politické strany, - nyní Dělnické strany sociální spravedlnosti - se skrze vizuální působení snaží dojem odpovědné politické strany rovněž posílit. V posledních několika letech je patrný posun v důrazu na tuto složku prezentace. Sladěné obleky a upravená vizáž jsou běžnou součástí veřejného vystupování. Opět to vychází z trendu obdobných politických stran v zahraničí. Nejznámějším příkladem je bývalý předseda rakouské krajně pravicové populistické strany Svobodomyslných Jörg Haider, který velice dbal o svůj vzhled, čímž posiloval dojem odpovědného politika.

Relativně novým fenoménem v oblasti životního stylu a v oblasti hudby je Hardbass. Jedná se o specifický hudební styl a projev, který mimo jiné provozuje část neonacistické scény – především neonacistická mládež ve městech. Jedná se o tanec na elektronickou hudbu s převážně ruskými texty na veřejném prostranství, jako jsou náměstí, stadiony, parky, ulice, nákupní centra, banky, restaurace či kostely – městská veřejná prostranství jsou důležitým rysem. Jeho podstatou je jednoduchý tanec na tvrdou eletro hudbu (techno), založenou na tvrdých a rychlých beatech a heslovitých frázích. Hardbass byl do českého prostředí převzat

ze států východní Evropy, především se jedná o Rusko a Ukrajinu. Hardbass v sobě obsahuje jednak rovinu ideologickou, ale rovněž rovinu vztahující se k maskulinitě a obecně k vnímání těla (Smolík, Kajanová 2011). Elektronická hudba je doplněna o texty v heslovité podobě. Tematicky jsou zaměřena na nelegální migraci, národní jednotu, rasismus, kritiku společnosti apod.

Image účastníků tance není důležitá, resp. jednotlivci zůstávají věrni black block stylu. Používány jsou masky na obličej kvůli znesnadnění identifikace. Během tance jsou často zapalovány světlice. Důležitým prvkem jsou kryptogramy jako krátká sdělení ostatním. Tanečníci mají často na svých tričkách a mikínách hesla z krajně pravicového prostředí, kterým ostatní členové scény rozumí. Objevují se i čísla jako 14 a 88. Číslo 14 odkazuje ke čtrnácti heslům Davida Lanea, prominenta a ideologa neonacistické scény, „We must secure the existence of our people and a future for white children“. Číslovka 88 znamená nacistický pozdrav „Heil Hitler“.

Hardbass je příkladem konfuze stylů – fotbalového chuligánství, skinheadské subkultury a taneční scény. I proto se tento styl rozvíjí především v zemích východní Evropy, kde je silné propojení fotbalových chuligánů a krajní pravice (Smolík, Kajanová 2011). Původně se ale nejedná o styl vytvořený v krajně pravicovém prostředí, naopak původně se jedná o apolitický hudební výraz. Do krajně pravicové scény byl tento styl pouze přejat.

Hardbass je v rámci krajně pravicové scény mimo jiné spojen i se zdravím životním stylem – žádné drogy a alkohol – neboli Straight Edge. V Rusku a na Ukrajině tanečníci Hardbassu tímto způsobem podporují život bez alkoholu a drog. Hardbass provází heslo: „S námi tancuj, život bez drog pěstuj“ (Praguehardbass 2011). V České republice jde více o zábavu a sebezprezentaci. Jednotlivé městské skupinky samy sebe natáčejí při tanci a soutěží mezi sebou, kdo natočí lepší a nápaditější provedení Hardbassu, včetně originality místa, kde tanec uskuteční. Pro propagaci Hardbassu užívají internet. Jednotlivá videa jsou volně ke zhlédnutí na Youtube.com. V rámci sociální sítě Facebook mají vlastní skupinu a vznikla i webová stránka praguehardbass.cz, která slouží k přestavení Hardbassu a shromažďuje informace o Hardbassu v zahraničí.

Uvnitř neonacistické scény Hardbass působí rozepře, vzhledem k nepůvodnosti stylu. Řada členů neonacistické scény odmítá Hardbass a poukazuje na jeho původ v africké kultuře, v anarchistické scéně, na úzkou provázanost taneční scény a drog apod. (ať už se jedná o pravdivé či nepravdivé argumenty). Ze strany kritiků často zaznívá argument, že se jedná o „opičí kulturu“ a „retardované, bezcílné hopsání.“ Hardbass uvnitř scény odstartoval stejnou debatu, jako se vede ohledně NS hip hopu.

Velká část příznivců vnímá Hardbass jako způsob zábavy a provokaci. Veřejnost se cítí při kontaktu s Hardbassem na veřejných místech nejistá, ohrožená a pocítuje strach. Samotný taneční projev působí nečekaně a agresivně. Pocit ohrožení podporuje i použití masek, které často tanečníky stylizují do hororových kreatur. Napadání kolemjdoucích ale není cílem těchto performance, tudíž žádné bezprostřední ohrožení občanů ČR nehrozí. Prožitek z Hardbassu umocňuje fakt, že tanečníci jednají beztrestně. Definovat jednotlivé trestné činy či přestupky je velice obtížné, pokutovat tanečníky lze např. až v případě, že se jedná o výtržnost či pro svoje představení využívají památky (sochy, památníky apod.). Videá zachycující tanec tak často vyobrazují i nemožnost zásahu Policie ČR, což působí povzbuzujícím dojmem v rámci neonacistické scény. Na videích je natočena přítomnost policistů, kdy policisté hovoří s několika účastníky, aniž by ostatní přestali tancovat.

Nejen v případě Hardbassu je internetová prezentace důležitou. Moderní technologie a komunikační prostředky umožňují neonacistické scéně účinně šířit svoji propagandu a oslovit velké množství lidí. Youtube.com slouží jako oblíbený propagační kanál pro prezentaci videí. Jednotlivé buňky a organizace na tento server umísťují mobilizační videa a videopozvánky na veřejné akce. Specifickým případem je využívání sociálních sítí jako Facebook. Tento fenomén umožňuje neonacistickému hnutí vytvářet hustou internetovou síť překračující státní hranice a posilňovat společnou identitu jeho členů. Virtuální NS hnutí je v tomto ohledu velmi silné a jednotné. Sociální sítě umožňují sympatizantům anonymně projevat své názory, vytvářet komunitu a celé hnutí je rovněž snadno dostupné celé společnosti.

7. Koncept „Pevnost Evropa“

Poměrně známý je pohled nahlízející na krajní pravici, respektive na její velkou část, primárně prostřednictvím jejího odporu k přistěhovalcům, zpopularizovaný asi nejvíce Meindertem Fennemou a jeho spolupracovníky. Odráží to jimi používaný termín *antiimigrační strany* (srov. Hloušek, Kopeček 2010: 213).

Přesto lze tvrdit, že pojem antiimigrační politická strana není přesně konceptualizován a do jisté míry je vágní (viz Hloušek, Kopeček 2010).

Přesto je téma (především ilegální) migrace významným fenoménem, který se odráží i v některých konceptech krajně pravicových politických stran (viz Davies, Jackson 2008: 26).

Všeobecně akcentovaného tématu imigrace se chopila ultrapravice v celé Evropě a česká scéna pochopitelně nezůstala pozadu. Kritika imigrace se objevila již v průběhu 90. let 20. století (například v programatické SPR-RSČ, později DS, Národní strany atd.).

Z hlediska těchto politických subjektů a jimi využívaných konceptů a strategií, lze zmínit i koncept „Pevnost Evropa“.

Tento koncept lze spatřovat ve třech odlišných historických etapách:

1) Jednalo se evropské území okupované nacistickým Německem v období před invazí spojeneckých vojsk v období II. světové války. Tento koncept je také znám pod pojmem *Festung Europa*. Nutno podotknout, že s tímto vykonstruovaným termínem pracovala především nacistická propaganda, která v zájmu informační války spojovala termín *Festung Europa* s obnovováním tzv. „árijské civilizace“. Stejně tak byl termín využíván ke strategickým defenzivním plánům proti vojenským aktivitám Velké Británie a později USA.

2) O „Pevnosti Evropa“ se také uvažuje při debatách ohledně ilegální migrace do zemí EU, resp. do tzv. Schengenského prostoru (1985/1995⁴). Pojem je využíván i představiteli EU, případně nevládními „pro-imigrantskými“ a protirasistickými organizacemi (viz níže).

3) Koncept „Pevnost Evropa“ je využíván i populistickými, antiimigračními a krajně pravicovými politickými stranami (ale i nevládními organizacemi a volnými skupinami tohoto proudu). Koncept „Pevnost Evropa“ je krajní pravici neonacistického směru zatím opomíjen, nicméně v jednotlivých diskusích je zmiňováno a zdůrazňováno i toto téma. Obecně je diskurs tohoto konceptu ovlivňován vzájemným vztahem mezi odbornou diskusí o migraci a prosazováním tzv. „bílé Evropy“ ve formě násilných aktivit příznivců krajní pravice (především nacionálních socialistů).

---

⁴ V roce 1985 byla Schengenská dohoda podepsána (tehdy pouze 5 státy), v roce 1995 byly odstraněny pohraniční kontroly a vznikl tzv. Schengenský informační systém.

„Pevnost Evropa“ je konceptem, kterému věnují pozornost i politici jako je např. Jacques Chirac, Nicolas Sarkozy, Angela Merkelová, Silvio Berlusconi ad. Většinou se jedná o reakci na příliv imigrantů na Kanárské ostrovy či ostrov Lampedusu a do dalších destinací (v minulosti došlo například k mezinárodnímu⁵ nedorozumění mezi Itálií a Francií).

V každém případě je nutné tento koncept vnímat jako zcela legitimní a využívaný v diskusích i mimo prostředí krajní pravice. Většinou se o „Pevnosti Evropa“ hovoří v souvislosti se změnami v migračních zákonech, jak v případě jednotlivých států, tak i samotné EU.

Koncept „Pevnost Evropa“ není v neonacistickém prostředí dostatečně reflektován, i kdy jednotlivé parciální argumenty jsou rozšířené dostatečně. Celý koncept je však typický pro populistické (někdy se uvádí i neo-populistické), antiimigrační a národovecké politické strany (Davies, Jackson 2008: 52-53). K stranickopolitické rodině krajně pravicových politických stran lze počítat například Le Penovu Národní frontu (Front National, FN) ve Francii, NPD v Německu⁶, postfašistickou Národní alianci (AN) a regionalistickou Ligu Severu v Itálii (Lega Nord), Vlámský blok (VB) v Belgii či Švýcarskou lidovou stranu (Schweizerische Volkspartei) (k tomu srov. Hloušek, Kopeček 2010: 211-216).

Další reprezentanti této rodiny, Pokroková strana v Dánsku a Norsku, vznikli původně jako monotematické strany založené na protestu proti vysoké progresivitě zdanění, a teprve později svou programatiku rozšířily o kritiku příliš liberální imigrační a azylové politiky (blíže viz Strmiska, Hloušek, Kopeček 2005: 39).

Právě ve skandinávských zemích se téma imigrace (v souvislosti se sociálním systémem ve vztahu k imigrantům) politizovalo přibližně od roku 1985 (viz Davies, Jackson 2008: 150-151).

Umisťovat krajně pravicové strany do jednoho celku a obecně z nich vytvářet jednotnou stranickou rodinu je značně problematické. Jen velmi těžko se hledají jednotící elementy. Často zmiňovaná xenofobie a rasismus těchto stran mohou být různě silné. Navíc identita některých z nich výrazně přesahuje do jiných stranických rodin (Strmiska, Hloušek, Kopeček, Chytilík 2005: 38).

Přesto je nutné vnímat, že současné neonacistická scéna má v mnoha státech i společná témata (a často i řešení a jednotlivé koncepty) společné s těmito politickými subjekty, stejně jako s některými konzervativními a pravicovými politickými subjekty. Především se jedná o tzv.

---

⁵ Některé státy již od Schengenské smlouvy (1985) upozorňují, že prostupnost vnější hranice EU z hlediska ilegální migrace je zajištěna zcela nedostatečně. Tato otázka začala být aktuální i v souvislosti v severní Africe v roce 2011.

⁶ NPD v jednom ze svých tří základních pilířů zmiňuje i tzv. boj o hlavy (Kampf um die Köpfe), což je strategie, jak apelovat a agitovat (nejenom) v prostředí krajní pravice. Tato agitace má představovat i jednotlivé koncepty a možnosti vývoje Evropy a evropské kultury obecně (viz Mikulčíková 2010: 105).

antiimigrační apel zaměřený především proti uprchlíkům a přistěhovalcům z třetího světa, což je základ pro koncept „Pevnost Evropa“. Imigranti ze zemí třetího světa jsou označováni za příživníky, kteří mají rozkladné tendence napadající etnicky „čistou“ Evropu (což je v současné době spíše iluze).

Koncept „Pevnost Evropa“ má několik rovin. Především se zmiňují tyto roviny: demografická, socio-ekonomická (pracovní trh, sociální politika států i EU), kulturní, bezpečnostní (kriminalita, organizovaný zločin, terorismus), politická a lidskoprávní.

1. *Demografická rovina* odkazuje především ke kořenům migračních vln do Evropy, zmiňuje i demografické ukazatele, které popisují proces tzv. stárnutí (či vymírání) Evropy. V prostředí krajní pravice tato rovina vyvolává obavy z konce „bílé civilizace“ a stimuluje diskusi o násilném prosazení „bílé Evropy“ v rámci revolučních a násilných aktivit.

2. *Socio-ekonomická rovina* se dostává do popředí i v rámci mainstreamových diskusí, které se zabývají vztahem mezi imigranty a jejich možné asimilace, resp. s utvářením uzavřených ghett, jež mají výrazné negativní socio-ekonomické dopady na majoritní společnost. V této rovině neonacistická scéna argumentuje především tím, že přistěhovalci poškozují trh práce (snižují cenu práce) a „dožadují“ se sociálních dávek, což je z dlouhodobého hlediska neúnosný stav, který bude eskalovat s množstvím neuspokojených žadatelů o sociální dávky a dalšími dopady na majoritní společnost (např. zhoršením sociální politiky obecně⁷). V této souvislosti neonacisté upozorňují na nedostatečnou kontrolu zaměstnávání ilegálních migrantů ze strany národních států i EU. Požadují změnu legislativy a operují s konceptem *repatriace* (navrácení ilegálních migrantů do domovského státu).

Z hlediska diskuse o konceptu „Pevnost Evropa“ se k této vizi vyjadřují i ekonomové, kteří v současnosti vyjadřují nemožnost a nereálnost akceptovat tento koncept, protože ekonomiky jednotlivých států i EU jsou natolik provázané (v důsledku globalizačních tendencí), že jakékoliv uzavření evropské ekonomiky by znamenalo chaos a hospodářský propad.

3. *Kulturní rovina* se věnuje vztahu mezi dominantní kulturou a minoritními kulturními vzory, které nejsou dle zastánců krajní pravice kompatibilní s většinovou (západní) kulturou. V souvislosti s kulturní nekompatibilitou imigrantů příznivci krajní pravice odkazují např. k tzv. trestným činům ze cti, k dalším odlišným způsobům chování, prožívání a vnímání imigrantů. Do této oblasti se promítají i faktory náboženství (především v souvislosti s radikálním islámem), rituálů, tradic a kognitivních vzorců minorit. V konceptu „Pevnost Evropa“ je kulturní rovina jedna ze stěžejních. Představitelé krajní pravice se ostře vymezují

---

⁷ V zahraničí bylo známé heslo francouzské Národní fronty: „dva miliony nezaměstnaných jsou dva miliony přistěhovalců“ (viz Davies, Jackson 2008: 316).

vůči cizím kulturním vzorcům (například s odkazem na knihu Samuela P. Huntingtona „Střet civilizací“⁸). Koncept „Pevnost Evropa“ předpokládá, že by v Evropě měla být bráněna (či přímo uzákoněna) kultura vycházející z křesťanských tradic, případně část krajní pravice prosazuje tradice předkřesťanské (což se vyskytuje především na úrovni subkultur spjatých s pohanstvím) (k tomu srov. Nonnemann 2004). Zajímavá je rovněž úroveň xenofobních nálad v jednotlivých evropských společnostech, které jsou často reflektovány v jednotlivých sociologických výzkumech (srov. CVVM 2008). Bohužel z průzkumů nevyplývá, zda jednotlivé – kritické a odmítající – postoje u respondentů jsou výsledkem emocionálních (například na základě selektivních mediálních zpráv) či racionálních (na základě zkušeností) konstrukcí.

Koncept „Pevnost Evropa“ na této úrovni vnímá Evropu jako unifikovanou jednotku, která je reprezentována tzv. západní civilizací, která je v defenzivě proti sílícím migračním tlakům především z Asie a Afriky.

Tento koncept rovněž předpokládá, že společnost, resp. „bílá Evropa“ musí být homogenním celkem, který bude soudržný a kulturně homogenní. Imigranti mimoevropského původu jsou tedy zcela nepřijatelní z hlediska hlavní argumentace představitelů krajní pravice.

Z hlediska konceptu „Pevnost Evropa“ je nutné dodat, že představitelé krajní pravice operují s mylnou premisou, že evropská kultura je neměnná a trvalá.

4. *Bezpečnostní rovina* se zabývá dopady a důsledky imigrace pro Evropu. Kritizována jsou nedostatečná opatření, která vedou k zvýšenému přílivu imigrantů do Evropy a ve svém důsledku se projevují ve zvýšené kriminalitě, organizovaném zločinu (na etnické bázi) a v potenciálních teroristických a násilných aktivitách, resp. v pouličních nepokojích (argumentováno je nepokoji ve Francii, Velké Británii či Belgii v minulých letech). Představitelé krajní pravice z pohledu tohoto konceptu za viníky celé situace označují kosmopolitní elity jednotlivých států i představitele EU, stejně jako jednotlivé policejní složky (včetně zpravodajských služeb).

Bezpečnostní rovina je vnímána i širší veřejností v případě pouličního násilí, rabování, žhářských útoků na automobily, banky a obchody atp. S těmito fakty pracují i představitelé krajní pravice, kteří na webových stránkách upozorňují na dopady nevhodně koncipované imigrační politiky jednotlivých států i celé EU (v ČR to byla například Národní strana, Odpor i Dělnická strana).

---

⁸ Huntington si všímá podobné role a postavení islamistických a evropských radikálně pravicových (antiimigračních) politických stran v národních stranicko-politických systémech a nazývá je dokonce vzájemným zrcadlovým obrazem. (viz Huntington 1997: 237)

Z pozic současné krajní pravice je nutné vnímat především striktní prosazování tvrdší politiky proti ilegální migraci a odmítání humanitární pomoci zemím třetího světa (která de facto vede k zvýšenému přílivu imigrantů z těchto oblastí).

5. *Politická úroveň* tohoto konceptu ze strany představitelů krajní pravice odkazuje k politickému zastoupení menšin a přistěhovalců, což je nepřijatelné, nelogické a destruktivní z hlediska konceptu „Pevnost Evropa“. Politická reprezentace by měla být tvořena především tzv. historickými národy, které mají vlastní národní stát, „evropskou historii“ a evropské hodnoty.

6. *Lidskoprávní úroveň* je v tomto konceptu zřejmá především v rámci debat mezi představiteli krajní pravice a levicovými organizacemi (často nevládními organizacemi, organizacemi pracujícími s imigranty, anarchistickými a trockistickými organizacemi). Koncept lidských práv je kritizován a zpochybňován a je zcela nepřijatelný pro koncept „Pevnost Evropa“. Z hlediska neonacistických argumentů je vyzdvižována nerovnoprávnost imigrantů, kteří pouze „parazitují“ na konceptu lidských práv, aniž by se o prosazování a dodržování lidských práv snažili ve svých domovských krajinách. Levicová argumentace přímo pracuje s „rasismem EU“ a odsuzuje imigrační politiku jednotlivých států, označuje představitele těchto států za xenofoby a v mnoha případech za rasisty. V některých propagandistických materiálech krajní levice jsou uváděny i počty obětí imigrantů, kteří zahynuli na cestě do „Pevnosti Evropa“. Tyto oběti jsou zmiňovány například Organizací pro migraci (Organization for Migration) ad. V těchto materiálech je zcela účelově připisována příčina smrti jednotlivých imigrantů tzv. „Pevnosti Evropa“. Stejně tak jsou účelově popisována bezpečnostní opatření a postupy vůči ilegálními migrantům v zemích EU.

Při shrnutí konceptu „Pevnost Evropa“ tak lze učinit několik závěrů:

- 1) Koncept byl využíván v rámci válečné propagandy již ve 40. letech 20. století.
- 2) Koncept není charakteristický pouze pro krajní pravici či neonacistickou scénu, ale používají jej i zástupci národních států, které se stávají cílovou destinací pro imigranty.
- 3) Koncept „Pevnost Evropa“ má několik rovin: demografickou, socio-ekonomickou, kulturní, bezpečnostní, politickou a lidskoprávní.
- 4) Koncept „Pevnost Evropa“ je vnímán prizmatem vztahu mezi křesťanskou Evropou a muslimskými⁹ imigranty, přičemž je kladen důraz i na události z 11. září 2001 (War on Terrorism) (viz Davies, Jackson 2008: 420-422).

---

⁹ Na začátku 21. století je celkový počet muslimských přistěhovalců ve státech Evropské Unie odhadován na přibližně 15 miliónů, z toho největší komunity jsou usazeny ve Francii (asi 4 milióny), Německu (něco mezi 2,5 a 3 milióny) a Velké Británii (2 milióny), mimo to jsou muslimové obecně na jednom z předních míst na

Celkově lze shrnout, že tento koncept bude využíván i v budoucnosti především antiimigračními a pravicově populistickými politickými stranami, přičemž se nabízí i potenciál pro neonacistická uskupení, která by jej mohla nahradit obecnějšími frázemi o „bílé Evropě“.

---

světovém žebříčku natality a lze tedy předpokládat, že jejich podíl na obyvatelstvu Evropy se bude dále zvyšovat. (Zondlak 2009: 17)

8. Proud neonacistických skinheads: proticizinecké a protiimigrantské prvky

Proud neonacistických skinheads je zaměřen ostře proti cizincům a ilegálním migrantům. I když nedochází k násilným konfrontacím (resp. střety nejsou ohlašovány) tak jako v průběhu první poloviny 90. let 20. století, lze konstatovat, že ideje neonacistického proudu skinheadské subkultury se významně nemění. Neonacistický proud se ostře vymezuje především vůči cizincům a přistěhovalcům s odlišnou barvou pleti (je zde patrná argumentační linie primitivního rasismu poukazující na méněcennost, snížené intelektuální kapacity atp.), nicméně výtky a kritika jsou patrné i vůči Rusům a Ukrajincům.

Rasistické předsudky nejsou charakteristické pouze pro neonacistické skinheady, ale jsou typické pro širší společenský okruh. Nutno také podotknout, že v mnoha případech se nejedná o předsudky, ale o negativní zkušenosti s představiteli těchto menšin.

V minulosti byly argumenty týkající se cizinců a migrantů přebírány z programatiky SPR-RSČ, resp. se objevovaly ve skinheadských zinech.

Argumentační linie současných neonacistických skinheads je do jisté míry totožná jako v 90. letech 20. století, resp. se obměňuje pouze v případech, kdy se negativně projevují cizinci a migranti na území ČR.

Z hlediska neonacistické logiky lze například uvést generalizace a posuny v argumentaci, které se týkají Vietnamců, arabů a afrických migrantů. Tato argumentace často postrádá logiku či opodstatněný základ založený na statistikách či jednotlivých případech, protože vychází především ze stereotypů a xenofobních postojů ultrapravicových skinheads.

V minulosti byla vietnamská komunita kritizována především za:

- neplacení cla při dovozu zboží ze zahraničí,
- padělání značkových výrobků,
- neschopnosti a neochotě se asimilovat (vytváření ghett v blízkosti tržnic),
- nedodržování stravovacích návyků (úprava psího masa, nedodržování hygienických norem při zpracování masa atp.).

V současnosti je vietnamská komunita v generalizacích obviňována z toho, že:

- se podílí na pěstování a distribuci konopí,
- podílí se na ilegálním přistěhovalectví z Asie,
- vytváří zločinecké struktury a podílí se na vyřizování účtů ve vztahu k majoritě (použití násilí) atp.

Přistěhovalci z arabských zemí byli kritizováni především za:

- svoje „směnárenské“ aktivity, kterými legalizují „špinavé peníze“, které „properou“,

- podíl na nárůstu drobné kriminality ve velkých městech (Praha, Brno, Ostrava),
- fingované sňatky atp.

V současnosti je komunita z arabských zemí v generalizacích obviňována především z toho, že:

- se podílí na obchodu s heroinem,
- aktivně se pokouší prosazovat stavbu dalších mešit v ČR,
- usiluje o prosazování radikálních islámských postojů.

Přistěhovalci z afrických zemí byli v minulosti kritizováni především za:

- snížený intelektuální potenciál (primitivní rasistická argumentace)
- fingované sňatky s ženami s českým občanstvím,
- znásilnění českých dívek a žen (na základě jednotlivých případů),
- podvodné studium na vysokých školách s cílem získat dlouhodobý pobyt v ČR,
- zabírání pracovních míst v ČR,
- nepřizpůsobivé chování obecně.

V současnosti jsou přistěhovalci z afrických zemí kritizováni především za:

- obchod s návykovými látkami a kriminalitou v centru Prahy.

Většina migrantů je neonacistickými skinheady považována za špínu a důvodem nárůstu kriminálních trestných činů. Stejně tak jsou považováni za ohrožení „bílé Evropy“ a celkově „naši civilizace“. Nebezpečí je spatřováno především v odlišných kulturních vzorcích a odlišném náboženství (islámu).

Nenávist k cizincům je manifestována ultrapravicovým proudem subkultury skinheads v několika rovinách:

- 1) jednotlivé násilné aktivity (potyčky, rvačky)¹⁰,
- 2) nenávistné texty týkající se této problematiky v zinech, na webových stránkách a v diskusích,
- 3) nenávistné texty v některých skinheadských písních (v minulosti Vlajka, Konflikt 88 ad.),
- 4) participace na politických aktivitách krajně pravicových stran, které kladou důraz na politická opatření namířená proti přistěhovalcům.

---

¹⁰ Z nenávistných rasisticky podbarvených postojů k přistěhovalcům vyplývá i násilná činnost vůči nim. Při realizaci násilí, které zpravidla vyplývá z náhodného setkání s člověkem ohodnoceném útočnickou na základě barvy pleti za „nepřítele rasy a národa“ není většinou ze strany militantních ultrapravicáků rozlišováno, zda jde o uprchlíka, azylanta či o dlouhodobě nebo krátkodobě pobývajícího cizince (viz Mareš 2001).

9. Trestná činnost a rizika

Přesná analýza trestné činnosti militantních neonacistů je problematická v situaci, kdy neexistuje jasná policejní či justiční statistika toho, kolik trestných činů s extremistickým podtextem spáchají militantní neonacisté, případně neexistuje přehled jiných kriminálních aktivit, do nichž jsou neonacisté zapojeni (což je důležité i pro pochopení toho, jak jsou neonacisté sociálně ukotveni a zda např. začlenění do struktur organizovaného zločinu ovlivňuje i jejich přesvědčení).

V dané situaci lze vycházet především z obecných poznatků o případech, o nichž jsou dostupné informace, případně z obecných statistik zveřejňovaných ve vládních zprávách o extremismu, kde jsou uváděny jednotlivé skutkové podstaty. To umožňuje alespoň dílčím způsobem ohraničit rozsah jednotlivých druhů trestní činnosti, v tomto rámci však není jasné, jaká trestná činnost je páchána organizovanými militantními neonacisty a jaká jinými extremisty či rasisticky orientovanými jednotlivci (v činech spáchaných na jiném pro jeho příslušnost k etnické skupině se navíc objevují např. i činy spáchané proti příslušníkům majority ze strany etnických menšin).

Lze však konstatovat, že velká část trestných činů spáchaných neonacisty spadá a verbální či vizuální propagandy neonacismu a do oblasti rasistických nadávek a výhrůžek s extremistickým podtextem. Jedná se tedy především o trestné činy § 403 (Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka), § 404 (Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka), § 405 (Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia) a trestné činy dle § 355 (Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) a § 352 (Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) (Ministerstvo vnitra 2011). U § 403, § 404 a § 405 se v ČR jedná takřka výhradně o podporu neonacistických uskupení, přičemž oslavování historického nacismu bylo judikaturou (a to i Ústavním soudem) pojato jako naplnění skutkové podstaty podle § 405 (např. veřejné nošení číslice 88 sloužící jako kryptogram pro pozdrav „Heil Hitler“ na ultrapravicovém shromáždění) (Ústavní soud 2011).

Neonacisté a jejich političtí spojenci se verbální nenávisť projevují i proti cizincům a přistěhovalcům. Soudy některé z těchto projevů hodnotí i jako takové, které překračují zákon. Podle rozsudku prvoinstančního soudu v Brně byly jako protiprávní posouzeny projevy představitelů Dělnické strany z 1. května 2009. Představitelé Dělnické strany tehdy verbálně útočili proti cizincům a Vietnamcům. Podle soudu tehdejší předseda DS Tomáš Vandas mj. uvedl: „Naši krásnou českou zemi zaplavila ničivá imigrantská vlna tsunami, která ničí vše,

co je nám drahé a krásné ... Dále jsme se postavili na obranu slušných lidí na litvínovském sídlišti Janov, tito lidé byli terorizováni nepřizpůsobivým etnikem a již nehodlali trpět takové násilí“ (Nejvyšší správní soud 2010). Dále pak 1. místopředseda DS J. Štěpánek na stejném shromáždění mj. uvedl: „Cizinci v mnohých profesích zkazili mzdy, protože dnes je i Čech přijímán do práce za stejné peníze jako nějaký přivandrovalec ze zemičky. ... Kdo pracuje nebo pracoval v obrovských montovkách? Češi? Nikoli, samí cizinci, kteří jen a jen zvýšili kriminalitu v místě. Nezapomínejme ani na nemoci, které tyto stepní hordy přinášejí. ... Jak to vypadá, když se nám cizinci vymknou, vidíme to na příkladu Vietnamců, tato komunita po daňových únicích se dala na drogy. Začínají pěstovat marihuanu ve velkém a prodávat ji, ale ne vlastním dětem, ty posílají studovat na univerzity, ale drogy dávají českým dětem. Začínají se zde tvořit jakási vietnamská ghetta a nebude daleko doba, kdy budou Vietnamci vyhazovat z práce naše lidi ... propuštění z práce mají pouze malou podporu ... Mají tu smůlu, že jsou bílí (Nejvyšší správní soud 2010).

Protipřistěhovaleckou i proticizineckou rétoriku si udržuje i fakticky nástupnická strana DS, a sice Dělnická strana sociální spravedlnosti. Od výše uvedených výroků se představitelé DSSS nedistancovali, právě naopak. A v roce 2010 např. se DSSS profilovala na odporu vůči vietnamské komunitě v Praze – Libuši a dokonce zde bylo uvažováno o zřízení domobrany (Matić 2010: 1). Vyhraněná protipřistěhovalecká rétorika může mobilizovat členy a sympatizanty strany k excesům.

Specifický rozměr má podpora neonacismu vyjadřovaná sympatiemi k již spáchaným trestným činům (která tedy může naplnit i skutkovou podstatu schvalování trestního činu). U soudobého militantního neonacismu je to především různě formulovaná podpora a sympatie tzv. vítkovským žhářům, tedy čtyřem pachatelům, kteří uskutečnili útok zápalnými lahvemi proti domu obývanému Romy ve Vítkově v roce 2009, při němž byla těžce popálena dvouletá dívka Natálie K. Podpora pachatelům tohoto činu je v neonacistickém spektru vyjadřována např. nápisy na zdech či v šíření vulgárních urážlivých popěveků o popálené Natálce.

Prostředím, kde dlouhodobě dochází k páchání „propagandistických“ deliktů, je internet, přičemž nadále trvá situace, kdy jsou servery hlavních českých neonacistických stránek umístěny v USA, kde je jejich obsah pod ochranou prvního dodatku ústavy zaručujícího svobodu projevu. V současnosti je třeba vyhodnotit postup získaný jednáním s americkou stranou, a to z hlediska spolupráce na stíhání trestných činů souvisejících s terorismem či jinými formami bezprostředního násilí, případně s vydíráním, neoprávněným nakládáním s osobními údaji či porušováním práv duševního vlastnictví (Mareš 2011).

Kriminalita v internetovém prostředí je páchána i na sociálních sítích, především na Facebooku, kde dochází jak k vyjadřování podpory neonacistického hnutí, tak i k zakládání poboček neonacistických organizací i k vytváření zcela nových virtuálních komunit s neonacistickou identitou (což by mohlo vést i aplikaci § 403 ve smyslu založení hnutí)(Mareš 2011). Pro usvědčení pachatelů je nutná spolupráce s provozovatelem sítě a serveru, pokud je známo, ten po upozornění podobné skupiny blokuje. Facebook či jiné internetové formy (např. Twitter) slouží i ke svolávání veřejných akcí, včetně násilných.

Násilné masové akce představují jedno z hlavních bezpečnostních rizik, které jsou s neonacistickou scénou spojeny. Jedná se především o nepokoje v okolí tzv. sociálně vyloučených lokalit obývaných převážně Romy. Neonacistická scéna nepokoje může sama iniciovat (jako tomu bylo v Litvínově-Janově v roce 2008) anebo může spontánně propuknutých nepokojů využívat ke svým účelům (jako tomu bylo na Šluknovsku v roce 2011). Při nepokojích se násilí zaměřilo doposud hlavně proti policii, již v Janově se však objevily i první signály toho, že vzniklého chaosu mohou neonacisté využívat k cíleným útokům na konkrétně vymezené nepřátele (antirasistické aktivisty, novináře, lokální politiky nesouhlasící s jejich názory apod.).

Neonacisté se prezentují jako ochránci „práva a pořádku“, a v souvislosti s problematickou situací v okolí tzv. romských ghett by mohli přejít i k taktice lynčů, od níž by si slibovali podporu veřejnosti. Mohlo by se jednat o cílené útoky a lynčování buď pachatelů trestných činů anebo jejich rodinných příslušníků. To by mohlo dále vyostřit interetnické střety (dělo by se tak i v kontextu snah o občanskou válku, o níž část neonacistů usiluje, někteří ji však preferují v evropském rozměru – tedy jak jako válku – či též genocidní čistku - proti Romům, tak i proti imigrantům ne-bílé barvy pleti a těm, kteří uvedeným skupinám lidí pomáhají a tradičním nepřátelům neonacistů – humanistům, socialistům, komunistům, liberálům apod.).

Doposud je však násilí proti politickým oponentům spojeno spíše s ad hoc akcemi, setkáními s nimi apod. (to byl i tzv. benešovský případ, kdy skupina mladých neonacistů, posílená i skupinovou identitou, zbila mladého muže z alternativní subkultury). V rozsudku přitom nebylo uvedeno, zda pachatelé příslušeli k nějaké konkrétní organizaci, určeno bylo obecně neonacistické hnutí a hnutí skinheads (Krajský soud v Praze 2011). Ze strany neonacistů však dochází i k přepadům klubů či koncertů, kde se schází levicově orientovaná mládež.

K brutálním střetům mezi skupinami mladých lidí může docházet i v souvislosti se vznikem etnických gangů v některých lokalitách. Tyto gangy – pokud jsou utvořeny příslušníky bělošské, resp. etnické české majority – mohou využívat velmi volně neonacistické symboliky či rétoriky, fakticky jim jde o kontrolu území i o prostor pro realizaci kriminálních aktivit jako

jsou vydírání, násilné vymáhání dluhů či obchod s drogami (což je samozřejmě s neonacistickými ideály v rozporu, nicméně to není v rámci gangu řešeno). Tyto gangy se mohou dostávat do konfliktu i s etnickými romskými kriminálními gangy, které mohou zdůrazňovat svoji romskou identitu a na rizikových územích (např. Ostravsko) tak může docházet k lokálním válkám etnických gangů (Mareš 2011).

V neonacistické scéně, která se snaží o propracovanější postupy, jsou propagovány i teroristické koncepty inspirované částečně z Ruska (tzv. ruská cesta). V Rusku se přitom objevilo i násilí proti soudcům, kteří odsoudili některé obviněné neonacisty (pravděpodobně včetně vražd) a je třeba sledovat, zda k podobným tendencím nebude v souvislosti s vlnou procesů v kontroverzních případech směřovat i česká neonacistická scéna (která je s tou ruskou ve stabilním kontaktu)(Laryš, Mareš 2011).

Doposud jsou však jedněmi z hlavních násilných výstupů neonacistické scény žhářské útoky na romská obydlí. Ty mají tradici již od devadesátých let. Tehdy byly páčány příslušníky skinheadské subkultury, ať již s neonacistickou či českou fašistickou orientací. Je třeba uvést, že lze pozorovat regiony, kde se tento způsob trestné činnosti projevil poměrně výrazně a spoluvytvořil jistou krajovou „kriminální kulturu“ rasistické scény. Ve druhé polovině devadesátých let to bylo především Jablonecko a Krnovsko/Bruntálsko (Mareš 2005).

Zatímco v první polovině prvního desetiletí nového století se tyto útoky výrazněji (alespoň pokud je známo) neobjevily, od roku 2007 se opět dostaly do repertoáru neonacistické scény, především autonomních a svobodných nacionalistů. Útoky se opět koncentrovaly do dvou regionů, opět na Bruntálsko o okolí (včetně Šumperska) a do středních Čech. Vyplývá to i z následující tabulky.

Žhářské útoky proti romským obydlím v posledních letech

Bruntálsko a okolí	30. 6. 2007 - Vrbno pod Pradědem 1. 12.2007 - Horní Benešov 5. 9.2008 - Moravský Beroun 21. 9.2008 - Bruntál 24.1. 2009 - Moravský Beroun. 19. 4. 2009 - Vítkov
Střední Čechy	17. 11. 2009 - Červený Kostelec

	24. 5. 2009 - Zdiby 10. 7. 2011 - Býchory
--	--

(Nejvyšší státní zastupitelství 2011, doplněno od M. Mareše)

Je však třeba upozornit na skutečnost, že objasněn a odsouzen byl pouze útok ve Vítkově a obvinění byli pachatelé útoku v Býchorech (stal se krátce poté, co jeden z pachatelů organizoval koncert white power music). U ostatních nebyli zjištěni pachatelé, neonacistické pozadí tedy nelze ani potvrdit, ani vyvrátit. Do seznamu nejsou zařazeny žhářské „útoky“ proti romskému bytu v Opavě z roku 2010, které byly způsobeny zde bydlicím Romem (byť se je snažil přiřknout neonacistům) ani útoky v ostravské osadě Bedřiška, které byly způsobeny sousedskými spory. Jako problematické se jeví, že tyto obdobné útoky jsou posuzovány právně velmi rozdílně (Ve Vítkově jako pokus o vraždu, jindy jako obecné ohrožení či pokud o ublížení na zdraví apod.). Po útoku v západních Čechách na konci devadesátých let došlo i k soudnímu zastavení stíhání na základě vyrovnání se mezi pachateli a romskou rodinou, tento útok spáchali čeští nacionalisté (Mareš 2005).

Je možné rovněž upozornit na skutečnost, že doposud se cílem žhářských útoků ani organizovaných přepadů ze strany neonacistů nestaly ubytovny cizinců ani živnostenské provozovny cizinců a přistěhovalců (na rozdíl od Německa), s pravděpodobnou výjimkou neobjasněného přepadu čínského bistra v Praze v roce 2009. Tento druh trestné činnosti však nelze do budoucna vyloučit. Rizikové jsou i výzvy k vytváření domobrany proti Vietnamcům (které se objevily od Dělnické strany), protože mohou přinést eskalaci etnického násilí.

Stabilně se neonacisté zajímají o bezpečnostní sbory a ozbrojené síly ČR, kde mohou získat výcvik a nalézt profesní uplatnění. Po několika odhalených případech a po vydání příručky „Extremismus jako bezpečnostní hrozba“ v roce 2011 (vydalo ji Ministerstvo obrany a je určena především pro velitele, byla však široce popularizována) lze očekávat větší zakonspirování těchto aktivit než tomu bylo doposud. Objevily se přitom i diskuse o využití aktivních záloh extremisty (Mareš, Svoboda, Stehlík 2011: 12).

V souvislosti s rozvojem soukromého bezpečnostního sektoru hrozí již nejen – nyní poměrně silná – přítomnost pravicových extremistů v domácích soukromých bezpečnostních službách (které je motivována spíše existenčně než strategicky ve prospěch extremismu), ale i jejich příchod do soukromých vojenských služeb určených k nasazení v oblastech ozbrojených konfliktů (což by posílilo jejich schopnosti využitelné v domácím boji). Jako zatím nepřilíš pravděpodobné hrozby je možné zmínit využití neonacistů pro špionáž či pro pomoc

poraženým složkám Kaddáfího režimu v Libyi. Jejich násilnou aktivaci by mohl přinést izraelský zásah v Iránu.

10. Prognóza vývoje neonacistického spektra v rámci krajní pravice

Prognózovat vývoj krajní pravice lze jen obtížně. Přesto se na základě minulého vývoje dají odvodit jisté vývojové zákonitosti této značně dynamické scény. Následující predikce se budou týkat střednědobého vývoje celé krajně pravicové scény, tj. bude popsán vývoj v horizontu pěti následujících let.

Celou krajně pravicovou politické scénu lze rozčlenit do dvou kategorií: 1) politické subjekty, které mají ambice se zúčastnit volební soutěže, tj. jednotlivé politické strany (DSSS) a 2) uskupení bez ambic se účastnit voleb, která jsou často na bázi občanských sdružení, volných skupin či subkulturní bázi.

Z hlediska vývoje jednotlivých politických stran, které byly aktivní v letech 2001-2009, lze konstatovat, že krajně pravicové politické strany jsou v mnoha případech (SPR-RSČ, Národní strana) neaktivní, respektive jejich akce jsou méně početnější než v minulosti (DS, resp. DSSS). Na druhou stranu je nutné konstatovat, že do proticikánských demonstrací na Šluknovsku se zapojují i osoby nesympatizující s krajně pravicovými politickými stranami, nicméně nejsou spokojeny v řešení bezpečnostní situace v severočeském regionu.

Odhlédneme-li od stagnující a upadající role krajně pravicových politických stran, je nutné konstatovat, že od 90. let 20. století se krajní pravice změnila jak z hlediska kvantitativního, tak i kvalitativního. Na celé krajně pravicové scéně došlo k těmto změnám:

- 1) Na základě demografických změn ubylo příznivců krajní pravice.
- 2) V porovnání s devadesátými léty poklesl počet rasově motivovaných vražd.
- 3) Došlo k větší radikalizaci některých krajně pravicových skupin, které se dopouštějí sofistikovanějšího násilí např. ve vztahu k policejním složkám (např. 4. 4. 2009 v Přerově či 17. 11. 2008 v Janově).
- 4) Akce (nejenom) krajně pravicových politických stran, ale i občanských sdružení či neregistrovaných organizací jsou více medializované.
- 5) V rámci české krajní pravice jsou více přebírány zahraniční strategie, vzory, témata a styl (Smolík 2010).
- 6) Akce a demonstrace proti romské menšině, resp. proti kriminalitě páchané touto menšinou navštěvují i lidé mimo okruh krajní pravice.

I nadále bude jasná diferenciací mezi neonacistickým a nacionalistickým proudem v rámci nejednotné a značně heterogenní krajní pravice. V průběhu následujících pěti let se v rámci neonacistické scény objeví výrazné generační roztržky mezi příznivci tzv. starého stylu spjatého se subkulturou skinheads a příznivci nového (autonomistického) stylu, který bude

inkorporovat další prvky z anarchoautonomní scény (včetně hudebních stylů jako je tekno, hardtekno, hip-hop atp.). Starý styl bude i nadále reprezentován hudebními kapelami tzv. white power music, které se zaměří ve svých textech na mezinárodně-politická témata. Nový styl (reprezentovaný levicověji orientovanou částí) se zaměří na stručnou a propagandistickou rovinu elektronické muziky, která bude kritizovat globalizační trendy, nadnárodní kapitalismus, domácí establishment, imigranty a zahraniční politiku (stát Izrael a politiku USA). Tzv. nový styl se bude i nadále profilovat na několika úrovních:

- 1) Prohlubovat se budou levicovější prvky a ideje v argumentaci neonacistického proudu.
- 2) Na úrovni image bude definitivně opuštěna tzv. skinheadská image na úkor buď tzv. black block stylu, případně jednotliví aktivisté zvolí konformní image na úkor prosazování idejí, tj. nebudou se identifikovat ani s black block stylem, ale zaměří se na běžnou konfekci, která ztíží jejich snadnou identifikovatelnost.
- 3) Vzroste počet (obtížně odhalitelných) individuálních útoků vůči romskému etniku, na druhé straně budou neonacisté participovat na masových demonstracích (které budou pořádat lidé mimo okruh krajní pravice) vůči romské kriminalitě, ale i imigrantům (Nigerijcům) a menšinám (Vietnamcům).
- 4) Část neonacistů se legálně vyzbrojí střelnými zbraněmi.
- 5) Minimalizují se aktivity politické angažovanosti, tj. participace na aktivitách politických stran (např. v rámci DSSS). Důvodem bude jednak ideologická strnulost politických stran, ale i nízká akceschopnost a nízká míra politického aktivismu.
- 6) Paradoxně však vzroste počet tzv. spontánních demonstrací, které budou značně medializovány pomocí prostředí Internetu (youtube, webových stránek, ale i amatérského televizního vysílání).
- 7) Celkově dojde k značné generační obměně na úkor představitelů starého stylu, který byl signifikantní od 90. let 20. století.

V prostředí národovecké krajní pravice dojde k totální atomizaci jednotlivých organizací, ale i jednotlivců. Celkově tento proud postihne totální marginalizace, která se projeví jak absencí politických subjektů, tak i minimální členskou základnou občanských sdružení i neregistrovaných skupin. V blízké budoucnosti nelze očekávat v tomto politickém proudu výrazné turbulence v oblasti základních idejí a konceptů. I nadále se tak národovecký proud bude zaměřovat především na tato témata:

- 1) prosazování a obrana (subjektivně pojatých) národních zájmů.
- 2) Kritika ztráty národní suverenity a odmítání kosmopolitních („pravdolákařských“) zkorumpovaných elit.

- 3) Prosazování a pokus o polarizaci z hlediska populistické identity, tj. (koncept „my“ vs. „oni“). Identita bude zaměřena především mezi „my – národovci, vlastenci“ – „oni“ (nepřizpůsobiví, byrokraté v EU, levicoví aktivisté, „pravdoláskaři“, zkorumpované elity atp.).
- 4) Důraz na prosazování práva a pořádku (ve vztahu k menšinám i v politické sféře). Prosazování posílení prezidentských pravomocí a důraz na bezpečnostní složky státu (především na roli AČR, která by neměla působit mimo území ČR).
- 5) Prosazování systému domobran a tzv. sousedských hlídek v rámci jednotlivých městských čtvrtí, které by měly eliminovat etnickou (cikánskou) kriminalitu.
- 6) Prosazování sociálního populismu a kritika nadnárodního kapitálu, ale i socialistických a komunistických variant vývoje společnosti.
- 7) Důraz na prosazování tradičních hodnot, resp. kritika postmoderních hodnot, globalizačních tendencí (přistěhovalectví, ekonomický vliv nadnárodního kapitálu atp.) a liberálních principů (kritika registrovaného partnerství, feminismu, gender studies, lidskoprávní agendy atp.).
- 8) Kritika úpadku tzv. západní civilizace.
- 9) Kritika sionismu a expanzivní politiky Izraele a USA.
- 10) Euroskepticismus v kombinaci s požadavky na vystoupení z EU a NATO.
- 11) Důraz na edukaci mládeže o tradičních hodnotách a národních zájmech ČR (vznik nových vzdělávacích webových portálů a diskusních fór).
- 12) Větší důraz na aktivity v prostředí sociálních sítí.
- 13) Kritika multikulturního konceptu, důraz na omezení ilegální i legální migrace.
- 14) Aktivní participace na antikomunistických demonstracích, kritika komunismu i levicových myšlenek obecně.

V rámci obou proudů – nacionálně- socialistického (neonacistického) i konzervativně- nacionálního (národoveckého) bude i v příštích pěti letech typická vysoká míra heterogenosti a fluktuace (jedinců i organizací). V rámci obou proudů dojde k výraznému politickému aktivismu během tzv. nových médií (především v prostředí sociálních sítí a youtube). Krajní pravice se bude i v budoucnosti zaměřovat na nosná témata, kterými by oslovila širší veřejnost. Mezi těmito otázkami bude dominovat romská otázka, vztah k USA, vztah k politickým elitám atd.

11. Možnosti prevence

Instituce, které se věnují preventivním aktivitám lze vnímat jako systém, který pokud by měl být funkční a efektivní by měl splňovat některé základní charakteristiky. Jednak by měla být preventivní opatření na všech úrovních, tj. místní, krajské, státní a v rámci možností i na úrovni bilaterální (např. ve vztahu ke Slovenské republice, Polsku atp.).

Preventivní opatření věnující se předsudkům, radikalismu, xenofobii a intoleranci musí splňovat následující charakteristiky; musí být systematické, kontinuální (tj. dlouhodobé a koncepční), zacílené (na primární, sekundární i terciární oblast prevence), odborné (vykonávaná pouze erudovanými odborníky v této oblasti, např. sociálními pedagogy, preventisty atp.) a kritické (schopné zpětné vazby a sebereflexe).

Z hlediska preventivní či obecně pedagogické praxe lze konstatovat, že po roce 1989 můžeme zaznamenat značný nárůst jevů, které označujeme jako sociálně patologické. Část těchto jevů, včetně politického radikalismu, xenofobie a intolerance, které do roku 1989 byly z hlediska politického režimu zcela nepřijatelné se v průběhu 90. let objevila se vzrůstající tendencí. Samozřejmě, že s rokem 1989 se změnila i charakteristika a struktura sociálně patologických jevů v české (dříve československé) společnosti, což souviselo s politickými, socioekonomickými a dalšími změnami ve společnosti (srov. Fischer, Škoda, 2009: 13).

Z hlediska prevence je nutné jednotlivé aktivity koordinovat, protože identické činnosti jsou často realizovány mnoha ministerstvy (kultury, školství, mládeže a tělovýchovy či vnitra) či nevládními organizacemi. I proto je nutné rozlišit preventivní aktivity na státní úrovni a preventivní aktivity nevládních organizací.

Z obecného hlediska protixtremistické politiky je pedagogické působení důležité především v preventivní oblasti, má však významnou i ve vztahu k následkům extremismu, a to tehdy, pokud jsou již žáci a studenti vázáni na extremistickou scénu. Pedagogické působení je především diskursivní. Represe je v této oblasti sice možná (snížené známky z chování vyloučení ze školy za extremistické jednání na půdě školy apod.), ale není častá a je zpravidla málo efektivní ve vztahu k celkovému cíli eliminovat extremismus mládeže. Represivní působení je tak především doménou policejních a justičních složek státu. Naopak v diskursivním působení působí škola a vzdělávání jako jeden z dominantních pilířů vedle rodiny, struktur občanské společnosti, médií a politické kultury (Mareš, Smolík 2010).

Stejně tak je nutné konstatovat, že především na úrovni primární prevence jsou hlavní aktivity v gesci MŠMT a jednotlivých školských zařízení. I proto, že velká většina sociálně patologických jevů se objevuje především v prostředí základních a středních škol, přičemž je

právě zde prostor pro sociálně preventivní programy a možnou nápravu (a v ideálním případě v prostředí malých kolektivů i celkovou eliminaci). Ta je však z mnoha hledisek v současnosti neefektivní a v mnoha případech i nefunkční (z hlediska úsporných opatření jednotlivých školských zařízení).

Nejrizikovější skupinou je právě mládež, které chybí odpovědnost vůči rodině a svému majetku, a svým věkem přirozeně směřuje k radikálním a jednoduchým řešením. Stejně tak u části mládeže absentují pozitivní společenské vzory a kvalitní rodinné zázemí.

Dalšími faktory jsou i otevřenost novým myšlenkám, popírání zavedených způsobů myšlení a chování, nedostatečná životní zkušenost, věkem daný egoismus, snaha veřejně demonstrovat svou příslušnost ke skupinám vrstevníků a zviditelnění. Krajně pravicové (ale i krajně levicové) organizace jsou pro mládež atraktivní svou relativní stabilitou, soudržností členů, zdánlivou výjimečností, srozumitelností atp. (Kuchta, Válková a kol. 2005: 495). Krajně pravicové organizace tak de facto suplují rodinné zázemí.

Celkově lze konstatovat, že by se otázkám prevence měla věnovat pozornost především ve třech rovinách:

- 1) preventivní,
- 2) metodické a
- 3) výchovně-vzdělávací.

Tyto tři roviny jsou úzce provázány a tím pádem by mělo docházet i k jistému synergickému efektu.

Preventivní aktivitou ve školním prostředí může být i určitá vzdělávací osvěta, čímž se myslí jak osvěta mezi pedagogy, tak i mezi žáky/studenty. Tato preventivní osvěta může být realizována například se vzdělávacími institucemi, nevládními organizacemi atp. (Mareš, Smolík 2010: 51). Metodickou rovinou se rozumí vydávání metodických doporučení ze strany MŠMT k uvedené problematice. Tato metodická rovina definuje základní pojmy (agrese, násilí, radikalismus, antisemitismus, xenofobie atp.) a rozpracovává systémová opatření primární prevence tzv. rizikového chování žáků a studentů.

Na tomto místě je kriticky poznamenat skutečnost, že stále chybí nový Metodický pokyn, který by se věnoval popisované problematice.¹¹

---

¹¹ Přestože platí Metodický pokyn MŠMT č. 14 423/99-22, který upravuje tuto problematiku z hlediska preventivních aktivit, je nutné konstatovat, že tento dokument je již dávno nevyhovující z hlediska pedagogické praxe. Jednak je tento neaktualizovaný dokument zastaralý, nepostihující nová témata v této oblasti, a navíc je neobvykle stručný. Novelizací Metodického pokynu MŠMT se zabývala skupina 6 pro sociální programy ve školství. Tato skupina se zabývala výše popsánymi fenomény z hlediska resortu školství. V březnu 2010 byla

Výchovně-vzdělávací rovina by měla být realizována především v rámci občanské výchovy, dějepisu, rodinné výchovy ad., kde by měl být kladen důraz na seznámení se s historií jak většinové společnosti, tak i specifik (zvláštních charakteristik, tradic, hodnot, norem) etnických a národnostních menšin. Často je kladem především důraz na problematiku menšin, ale z hlediska celkového pedagogického působení je vhodné pracovat především s normami a hodnotami majoritní společnosti, což je v současné pedagogické praxi v mnoha případech opomíjeno.

V minulosti se osvědčil komplexní přístup založený na společném působení všech složek systému – např. zařazení této problematiky do obsahu vzdělávání žáků a studentů, do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, pregraduální přípravy pedagogických pracovníků, cílené podpory nestátních neziskových a dalších organizací, užší spolupráce s odborníky na danou problematiku, jejich zapojení nejen do přípravy metodických materiálů pro pedagogické pracovníky, ale i zapojení do cyklu přednášek a odborných seminářů.

Přestože tato oblast byla dostatečně finančně saturována, problematické v mnoha případech bylo zjišťování účinnosti a samotné evaluace jednotlivých projektů (především v případě nevládních organizací). Často také docházelo k tomu, že jednotlivé instituce na úrovni prevence dělaly ve stejný moment podobně zaměřené projekty. Celkově tak chyběla v této oblasti větší koordinovanost a zpětná vazba z jednotlivých projektů.

V nejbližších letech by se tato oblast měla zaměřit na konkrétní projekty, které by měly být řízeny (či alespoň kontrolovány centrálně). Aktivity nevládních organizací by měly mít pouze doplňující charakter. Tyto aktivity by plynule navazovaly na základní preventivní činnosti realizované v rámci výuky dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.¹²

Rovněž lze poznamenat, že teoretické poznatky politologie, historie, sociologie, etnologie, sociální pedagogiky věnující se popisovaným fenoménům a preventivním aktivitám v této oblasti, by měly více reflektovány v pedagogické praxi (především by pedagogové i žáci/studenti měli být seznámeni se základními pojmy jako jsou například stereotyp (heterostereotyp, homostereotyp), předsudky (pozitivní, negativní), etnikum, rasismus,

---

tato skupina v rámci úsporných opatření ministryně Miroslavy Kopicové zrušena (MŠMT 1999, srov. Smolík 2011).

¹² Tento dokument popisuje mj. typ rizikového chování, základní východiska u této problematiky a síť partnerů, kteří se těmto tématům věnují (především se jedná o nevládní organizace). V dokumentu je také uveden základní legislativní rámec k této problematice a typy preventivních opatření a doporučené postupy a metody určené pedagogům (podrobněji viz MŠMT 2010: 58-63).

rasistické postoje, antisemitismus (teorie „židovského spiknutí“), pogrom, genocida, nacionalismus, vlastenectví, patriotismus, etnikum, etnická skupina národnostní menšina, xenofobie, politický extremismus, holocaust („osvětimská lež“), islám, islamismus, komunismus, anarchismus, bolševismus, nacionální socialismus, neonacismus, fašismus, multikulturní/interkulturní výchova atd. (srov. Mareš, Smolík, 2010: 46-47).

Obecně by se mělo při preventivních opatřeních a vzdělávání v této oblasti vycházet z těchto principů:

- 1) Vědět, že pedagogické působení může přispět k potlačení (nejrůzněji definovaných proudů) extremismu, ale není všemocné.
- 2) Vědět, že na jednoduchá hesla a argumenty extremismu je třeba často nacházet komplikovanější demokratické protiargumenty.
- 3) Věrohodně zprostředkovat (interpretovat) historii extremistických hnutí.
- 4) Argumentačně podložit analýzu současných extremistických proudů a jejich skutečných cílů.
- 5) Vhodně prezentovat současnou demokracii jako systém, který nenaplnuje ideál, ale který nemá lepší alternativu.
- 6) Uznat existenci jiných bezpečnostních hrozeb (korupce, organizovaný zločin, zneužívání sociálního systému), ale poukázat na to, že extremisté je buď neřeší (např. korupce byla rozšířena i v nacistickém a komunistickém systému) nebo je řeší na úkor potlačení důležitých práv a svobod (např. pod rouškou boje proti zločinnosti mohou být potlačena procesní práva).
- 7) Individuálně přistupovat k lidem, kteří projevují sympatie k extremismu. Snažit se pochopit etiologii jejich myšlení a v mnoha případech i chování.
- 8) Vhodně pedagogicky a osvětově působit, bez „moralizování“ v oblastech, které s úsilím za demokracii nesouvisí.
- 9) Postupovat pouze proti skutečným extremistům. V mnoha případech v minulosti bylo postupováno proti jedincům, kteří na školách jen zkoušeli „trpělivost učitele“, resp. provokovali a snažili se šokovat své okolí (spolužáky či učitelský sbor).
- 10) Využívat věcnost, ne zbytečnou fanatičnost v boji proti extremismu (srov. Mareš, Smolík 2010).

Z hlediska preventivních opatření je nezbytné také konstatovat, že vztah jedince neformuje pouze školní prostředí¹³, ale i vrstevníci a především rodina.¹⁴ Samozřejmě, že mimo těchto 3

---

¹³ Školu je nutné vnímat jako určitý (sub)systém. V každé škole by měly být zavedené postupy, jak koordinovaně postupovat v případě, že se na škole objeví extremistické excesy či násilné projevy tohoto

podstatných faktorů lze identifikovat i faktory další (jako je širší společnost, média atp.). Je třeba mít na paměti, že tři výše uvedené výchovné faktory se kombinují a v každém věku mají určitý podíl na vzniku vztahu k případnému extremismu.

Preventivní aktivity tak nesmí postihovat pouze školská zařízení, ale i širší okruh institucí.

---

charakteru. V případě prevence je nutné využívat jak edukace v prostředí školy, tak i edukaci ve volném čase (v zájmových kroužcích, pobytu třídního kolektivu v přírodě, nízkoprahových zařízeních, atp.).

¹⁴ Evidentně nejpodstatnějším faktorem jsou rodiče, jenž působí na děti a mládež jednak přímo (osobním chováním, vztahem, názory, postoji atd.) a jednak nepřímo – tj. tím, jak utvářejí atmosféru v rodině, která často výchovně ovlivňuje i vztah k širšímu okolí, k menšinám, ale i celkově ke společnosti. Rodiče jsou pro dospívající vzory či příklady, které jsou určující pro vzorce chování dospívajících. Tyto vzorce jsou charakteristické sdružením našich zkušeností do určitých celků, které vytvářejí jakoby filtry pro vnímání, myšlení, představování, prožívání a rozhodování a pro seskupování našich zkušeností do určitých „map“. (Smékal 2002: 54).

12. Možnosti právního postihu – podpůrné argumenty pro označení „české neonacistické hnutí“ či „hnutí národního odporu“

Z hlediska ustanovení § 403 a § 404 současného trestního zákoníku (č. 40/2009 Sb.) je při konceptualizaci pojmu hnutí třeba vycházet z judikatury k předchozímu trestnímu zákonu (k tehdejšímu § 260), zvláště pak stanovisko Nejvyššího soudu ČR Tpjn 302/2005. Podle něj se za hnutí považuje „skupina osob alespoň částečně organizovaná, byť třeba formálně neregistrovaná, směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Pro naplnění znaků této skutkové podstaty je nutné, aby hnutí existovalo v době, kdy je pachatel podporoval či propagoval, a to byť v jeho modifikované podobě (např. neofašistické nebo neonacistické hnutí apod.)“ (Nejvyšší soud ČR 2006). Přes toto ustanovení nižší soudy v ČR mnohdy nepokládají samotné neonacistické hnutí za takové, které a priori naplňuje znaky uvedené skutkové podstaty a žádají u každého případu specifikaci hnutí, zpravidla konkretizovaného do určité regionální skupiny vymezené specifickým názvem.

Obecně by měla být existence hnutí dokazována, přičemž jeden z autorů této studie (M. Mareš) již dříve pro Policii ČR navrhl některé prvky, které je třeba dokazovat pro existenci hnutí jakožto specifické formy organizace:

- Společná identita (jména, symboly, slang);
- Struktura (vůdci, ideologové, rváči, tvůrci propagačních materiálů, role dívek, mládežnické skupiny apod.);
- Počet členů;
- Počet lokálních buněk;
- Místa setkání;
- Pravidelnost a četnost setkání;
- Ustálené formy jednání (návštěva klubů, výcvik apod.);
- Vazby na jiné skupiny a do zahraničí (Mareš 2011).

Jak již bylo uvedeno, uvedené atributy jsou vázány na formální stránky existence hnutí, pro účely dokazování v trestním řízení je však třeba zdůraznit i obsah činnosti hnutí, který musí naplňovat znaky vyžadované zákonem. V této souvislosti je možné argumentovat i tím, že každá součást neonacistického hnutí, byť samo o sobě nemusí navenek hlásat vše, co si myslí a může se snažit vnější prezentací přizpůsobit dobovým právním mantinelům, napomáhá celkové realizaci zločinných cílů neonacismu. To platí i pro struktury Národního odporu, resp. Svobodného odporu a jejich součástí (např. Svobodná mládež), přičemž není důležité, jaký

název si momentálně dají, ale podstatné je celkové zapojení se do činností neonacistického hnutí.

Jako důležitý prvek pro dokazování existence hnutí je možné zmínit sebepojetí aktivistů a organizací coby součástí hnutí. Např. v tzv. Základní úmluvě mezi českými a německými kamarády z roku 2009 se uvádí: „V rámci neformálního setkání mezi kamarády z Česka a Německa/Rakouska jsme se shodli na následujících základních principech a společné politice. Tato dohoda se týká všech kamarádů a kamarádských spolků, které aktivně operují a vystupují pod hlavičkou hnutí Národního odporu na území Českých zemí na straně jedné a Národního Odporu Německa a Rakouska na straně druhé“ (Národní odpor 2009). Následují konkrétní body úmluvy, např. návaznost na tradice Německé říše.

Tato úmluva byla nejprve zveřejněna na stránkách Národního odporu a v současnosti (říjen 2011) na ni odkazuje jako na základ spolupráce Německo-český kruh přátel (Deutsch-Böhmischer Freudenkreis - DBF), který vznikl díky spolupráci buněk Národního odporu a na své stránce současně informuje o akcích Dělnické strany sociální spravedlnosti, o stíhání neonacistických aktivistů v ČR apod. DBF se přitom prezentuje heslem „Für das Erwachen der europäischen Völker – Gegen antinationale EU-Diktate – Europaweit“ („Za probuzení evropských národů, proti antinárodnímu EU-diktátu – celoevropsky“)(Deutsch-Böhmischer Freudenkreis 2011).

Současná česko-německá spolupráce struktur odporu má přitom tradice již v devadesátých letech, kdy Národní odpor nejprve vznikl v Německu (jako širší platforma pro spolupráci širších struktur „národního“, de facto neonacistického hnutí – včetně Národně demokratické strany Německa (NPD) a její mládežnické organizace Mladí národní demokraté – JN) a poté se rozšířil do ČR, kde nejprve označoval volnou strukturu vůdčích neonacistických aktivistů, postupně však nabyl spíše významu zastřešujícího hnutí (s hlavními strukturami i součástmi těchto struktur, např. ženskou Resistance Women Unity, mládežnickou Svobodnou mládeží, „uměleckou“ akcí Widerstand Streeart apod.).

13. Závěr

České militantní neonacistické hnutí je v ČR konsolidovanou součástí extremistického spektra, vázanou především na mladou generaci, nicméně kohorta jeho tradičních vůdčích osobností se posouvá i do vyšších věkových kategorií. Hnutí prošlo od počátku devadesátých let vývojem, v jehož rámci převážná část elity hnutí opustila skinheadskou image (ne zcela zanedbatelná část scény však i nadále skinheadskou image udržuje). V současné době tvoří jádro hnutí svobodní nacionalisté a autonomní nacionalisté. V části scény jsou propagovány nové koncepty, jako je např. italský neofašistický koncept Casapound. Neonacisté si osvojili i specifickou taneční formu vyjádření formou hardbassu, s čímž ovšem tradicionalistická část neonacistů nesouhlasí. Neonacisté mohou v ideologické rovině přebírat i koncept „pevnosti Evropa“, který bude využíván i v budoucnosti především antiimigračními a pravicově populistickými politickými stranami. Neonacistická scéna stabilně představuje hrozbu z hlediska trestné činnosti, včetně násilné (s latentním rizikem přechodu části k ní k terorismu). Romská otázka, imigrace a hospodářská krize v Evropě představují výrazná témata profilace pro neonacisty v budoucnosti. K zamezení vzestupu neonacismu je možné využívat doposud nepříliš propracovaného preventivního působení ve školství i propracovanější právní argumentace v represivní oblasti, jejichž předpokladem je důkladnější převádění informací z dění v neonacistickém hnutí do formy použitelných důkazů v různých typech řízení.

Literatura:

Akce (2001), Evropo povstaň!

Anonym (2011): CasaPound aneb skutečně “nová neofašistická strategie”? Dostupné z: <http://www.vivamafarka.com/forum/index.php?topic=103135.0>, ověřeno ke dni 10.11. 2011.

Backes, U. – Moreau, P. (1994): Die extreme rechte in Deutschland. München: Akademischer Verlag.

Bastl, M., Mareš, M., Smolík, J., Vejvodová, P. (2011): Krajní pravice a krajní levice v ČR. Praha: Grada.

Bundesamt für Verfassungsschutz (2009): Verfassungsschutzbericht 2008. Berlin: Bundesministerium des Innern.

CVVM (2008) Postoje české veřejnosti k cizincům; tisková zpráva. Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR.

Davies, P., Jackson, P. (2008): The Far Right in Europe. An Encyklopedia. Oxford: Greenwood World Publishing.

Deutsch-Böhmischer Freudenkreis (2011): Über uns. <http://nwnbay.org/svoboda-freiheit/>

Fischer, S., Škoda, J. (2009): Sociální patologie. Analýza příčin a možnost ovlivňování sociálně patologických jevů. Praha: Grada Publishing.

Hloušek, V., Kopeček, L. (2010): Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě. Praha: Grada Publishing.

Huntington, S. (1997): Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu, Praha: Rybka Publishers, Praha.

Charvát, J. (2007): Současný politický extremismus a radikalismus, Praha: Portál.

Dělský potápěč (2009): Casa Pound: jsme přínosem pro každé město, ve kterém působíme. Dostupné z: <http://deliandiver.org/2009/12/casa-pound-jsme-prinosem-pro-kazde-mesto-ve-kterem-pusobime.html>, ověřeno ke dni 10.11. 2011.

Interview s Alexanderem Häuslerem. Výzkumný pracovník v oblasti politického extremismu, Universität Düsseldorf. Interview uskutečněno dne 25.3. 2011.

Kuchta, J., Válková, H. a kol. (2005): Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C. H. Beck.

Laryš, M. – Mareš, M. (2011) Right-Wing Extremist Violence in the Russian Federation. Europe-Asia Studies, roč. 63, č. 1, s. 129-154.

Krajnský soud v Praze (2011): 13Tmo 91/2010-919.

Lhořan, L. (2011): Islám a islamismus v České republice. Pstruž: Česko-muslimský institut.

Mareš, M. (2001): Přistěhovalectví a krajní pravice v ČR. Středoevropské politické studie, III, 3. On-line text <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=72>, ověřeno 7. 11. 2011.

Mareš, M. (2005): Terorismus v ČR. Brno: MVČR.

Mareš, M. (2006): Symboly používané na území ČR v současnosti. Praha: MVCR.

Mareš, M. (2009), National and Right Wing Radicalism in the New Democracies: Czech Republic. Paper for the Workshop of the Friedrich Ebert Foundation on „Right-wing extremism and its impact on young democracies in the CEE-countries“, Budapest: <http://www.fesbp.hu/archiv.php>

Mareš, M. (2010): Gewalt und Ideologie. Rechtsextremismus in Tschechien. Osteuropa, roč. 60, č. 10, s. 33-50.

Mareš, M. (2011): Politické a kriminologické pojetí extremismu v ČR. Brno: VPSMV v Brně (prezentace pro Policii ČR).

Mareš, M., Smolík, J. (2010): Školní výuka a extremismus. Pedagogická orientace, roč. XX, č. 2, 2010, s. 40-54.

Mareš, M. – Smolík, J. (2011): White Power Music in the Czech Republic (připraveno k odeslání do publikace vydaní Searchlight).

Mareš, M. – Svoboda, I. – Stehlík, E. (2011): Extremismus jako bezpečnostní hrozba. Praha: Ministerstvo obrany ČR: OKP.

Mareš, M., Vejvodová P. (2011): Transnacionální dimenze soudobého českého neonacismu. Mezinárodní vztahy, č. 1, roč. 46, s. 75-90.

Národní aktivisté (2010): Kdo jsme. Dostupné z: <http://cv.narodni-aktiviste.com/kdo-jsme/>, ověřeno ke dni 6. 6. 2010.

Nejvyšší soud ČR (2006): Tpjn 302/2005.

Matić, D. (2010): Úvodní slovo. Slovo. Bulletin pro cizince a o cizincích, roč. 7, č. 2., s. 1, http://www.slovo21.cz/nove/images/dokumenty_integrace/bulletin_slovo_02_10.pdf

Mikulčíková, A. (2010): Pravicový extremismus v Spolkovej republike Nemecko. Banská Bystrica: FPVMV.

Ministerstvo vnitra ČR (2011): Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011. Praha: MVČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

MŠMT (1999): Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance. Praha: MŠMT.

MŠMT (2010): Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT.

Národní odpor (2009): Základní úmluva mezi českými a německými kamarády.

Nejvyšší správní soud (2010): Pst-1/2009-348.

Nejvyšší státní zastupitelství (2011): Podkladový informační materiál pro M. Mareše.

Nonnemann, F. (2004): Pevnost Evropa? , on-line text: http://cz.altermedia.info/uvahy-a-komentare/pevnost-evropa_588.html, ověřeno k 1. 11. 2011.

O'Neil, R. (1995): Sebevražedné jednotky. Plzeň: Mustang,

Praguehardbass (2011). Dostupné z: <http://www.praguehardbass.cz/>, ověřeno ke dni 10.11. 2011.

Richter, K. (2007): Leonidas, ein Comic und General Günzel. Warum Zack Snyders Thermopylen-Epos „300“ brandaktuell ist. Deutsche Stimme, 2007, Jg. 32, Nr- 06/07, s. 15.

Rys, J. (2007): Multi-kultí, <http://www.odpor.org/?page=clanky&kat=&clanek=549>

Smékal, V. (2002): Pozvání do psychologie osobnosti. Člověk v zrcadle vědomí a jednání. Brno: Barrister&Principal.

Smolík, J. (2010): Krajně pravicové politické strany v ČR: heterogenita, kooperace, konkurence. In: Bargel, M.; Mühlpachr, P. a kol. (2010): Inkluze versus exkluze – dilema sociální patologie. Brno: IMS, s. 118–127.

Smolík, J., Kajanová, A. (2011): Hardbass jako maskulinní rituál: uvedení do problematiky. Kontakt, č. 4, roč. 13.

Sünner, R. (2009): Schwarze Sonne. Die Macht der Mythen und Ihr Missbrauch in Nationalsozialismus und rechter Esoterik. Klein Jesedow: Drachen Verlag.

Strmiska, M., Hloušek, V., Kopeček, L., Chytilék, R. (2005): Politické strany moderní Evropy. Analýzy stranicko-politických systémů. Praha: Portál.

Svobodná mládež (2010): Oficiální distancování Autonomních Nacionalistů od Dělnické strany (sociální spravedlnosti), (<http://www.svobodnamladez.org/2010/03/oficialni-distancovani-autonomnich.html>), ověřeno ke dni 3.6. 2011.

Thule Seminars (2011), Leben ist Kampf. Dostupné z http://www.thule-seminar.org/geschichte_0.htm. Ověřeno ke dni 14. 11. 2011.

Ústavní soud (2011): IV.ÚS 2613/10.

Útok (1997): Útok . In Poslední boj. Victory records.

Vejvodová, P. (2008): Autonomní nacionalismus. Rexter, č. 2, roč. 6. Dostupné z: <http://www.rexter.cz/autonomni-nacionalismus/2008/11/01/>, ověřeno ke dni 10.11. 2011.

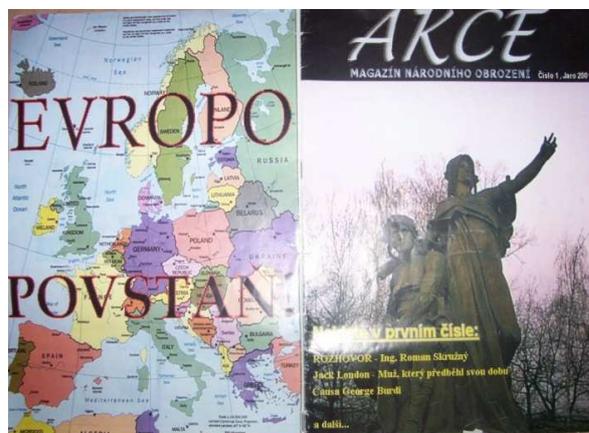
Widerstand Art Aktion (2011): WSA.

White Media (2010): Genetická porucha dělá z lidí ne-rasisty. Dostupné z: http://www.white-media.info/antirasismus_je_podle_lekaru_nemoc.html, ověřeno ke dni 10.11. 2011.

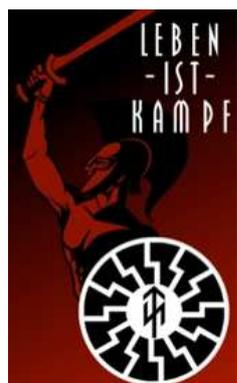
White Media (2011): Antirasismus se stává nástrojem islamistů, http://www.white-media.info/antirasismus_nastrojem_islamizace.html

Zondlak, J. (2009): Česká ultrapravice a její vztah k islámu. Brno: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita (diplomová práce).

1. Heslo „Evropo, povstaň“ na zadní straně obálky neonacistického magazínu Akce z roku 2001

2. Motiv spartánského bojovníka v symbolice německé pravicově-extremistické organizace Thule-Seminar

Zdroj: http://www.thule-seminar.org/geschichte_0.htm

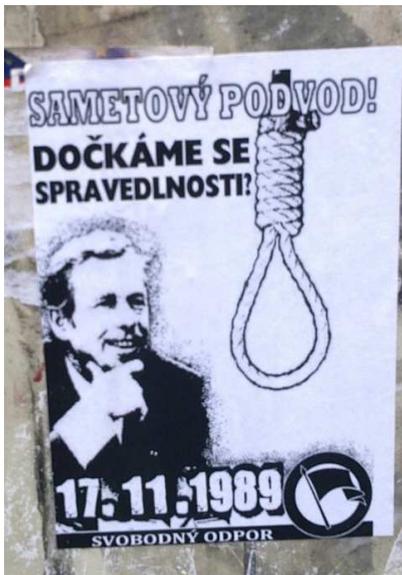
3. Heslo „Evropo povstaň“ a motiv spartánského bojovníka na transparentu neseném na demonstraci 1. května 2011 v Brně (Foto: © Petra Vejvodová)

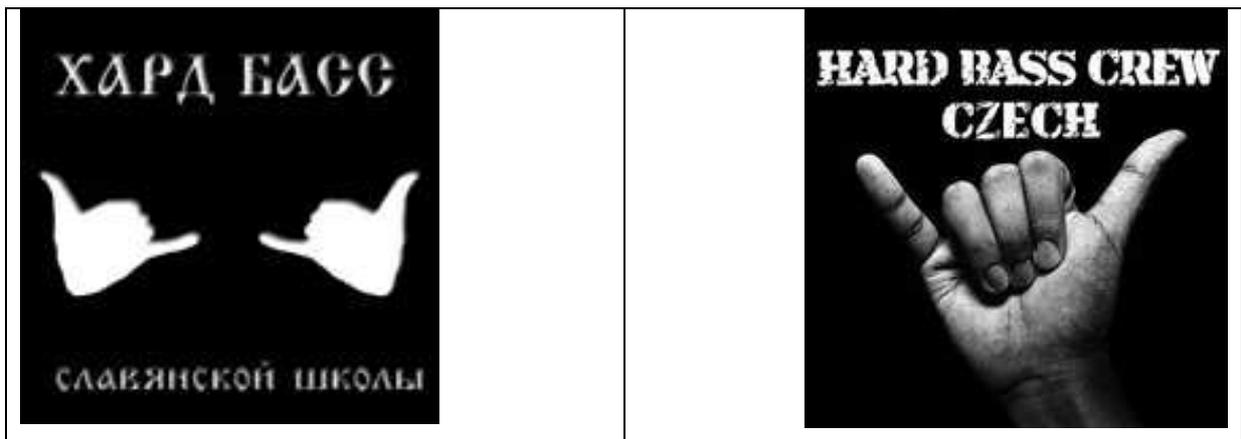
4. Propagační antiliberální motiv Národní/Svobodného odporu (Foto: M. Mareš)

4. Propagační plakát Svobodného odporu (Foto: M. Mareš)

6. Symbolika hardbassu

Zdroj: Facebook